

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเขตคลองสามวา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

ภิญญาพัชร แจ่มเรือน

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มกราคม 2568

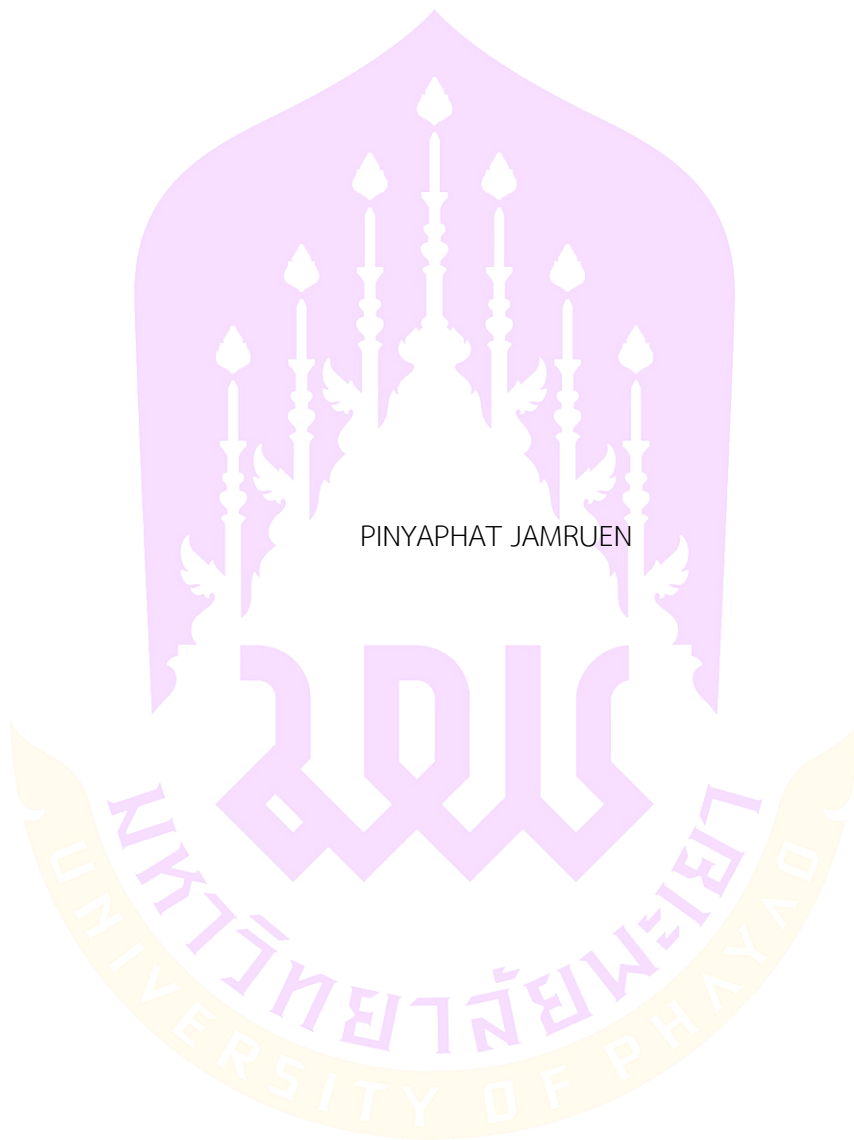
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเขตคลองสามวา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มกราคม 2568
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

STUDENT CARING SYSTEM PERFORMANCE IN SCHOOLS IN KHLONG SAMWA DISTRICT
UNDER BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

PINYAPHAT JAMRUEN

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

January 2025

Copyright 2025 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
เรื่อง
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเขตคลองสามวา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

ของ ภิญญาพัชร แจ่มเรือน

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(รองศาสตราจารย์ ดร ศักดิ์ชัย นิรัญทวี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ดร. ชารินทร์ รสานนท์)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(รองศาสตราจารย์ ดร. โกศล มีคุณ)

..... คณบดีวิทยาลัยการจัดการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง: การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเขตคลองสามวา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผู้ศึกษาค้นคว้า: ภิญญาพัชร แจ่มเรือน, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย
พะเยา, 2567

อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร. ธารินทร์ รสานนท์

คำสำคัญ: ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, การบริหารสถานศึกษา, โรงเรียนในเขตคลองสามวา สังกัด
กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานของครู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 252 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ .67 -1 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อ ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

Title: STUDENT CARING SYSTEM PERFORMANCE IN SCHOOLS IN KHLONG SAMWA DISTRICT
UNDER BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

Author: Pinyaphat Jamruen, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of
Phayao, 2024

Advisor: Dr. Tharin Rasanond

Keywords: Student caring system, Administration, School in Klong Sam Wa District Under Bangkok
Metropolitan Administration

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the student caring system performance as perceived by teachers in schools in klong samwa district under Bangkok Metropolitan Administration 2) to compare the student caring system performance as perceived by teachers in schools classified by gender, educational level, work experience. The sample group were 252 school teachers by stratified random sampling. The tool was a 5-level rating scale questionnaire with the content validity between 0.67- 1.0 the reliability = .97 The Statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and one way ANOVA.

The research results were as follows: 1) the student caring system performance as perceived by teachers in overall and each aspect was at a high level. In orderly from highest to lowest mean were: knowing students individually, preventing and solving student problems, student support and development, student screening, and student forwarding, 2) the comparison the student caring system performance in schools in Khlong Sam Wa District as perceived by teachers classified by gender, educational level and work experience in overall were not different.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.ธารินทร์ รสานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้สละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาและเสนอแนะ ตลอดจนช่วยปรับปรุงแก้ไข ในการทำวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยซึ่งผู้วิจัยได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในวิชาชีพ และขอขอบพระคุณท่านเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่านที่ผู้วิจัยได้นำมาอ้างอิงไว้ในการทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย นิรัญทวี และรองศาสตราจารย์ ดร.โกศล มีคุณ อาจารย์ประจำคณะวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ประธานและกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย นิรัญทวี และรองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์ อาจารย์ประจำคณะวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา และดร.สิริพร บุญพา ครูชำนาญการ โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และให้คำแนะนำที่ดียิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานศึกษาและข้าราชการครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวก และ ตอบแบบสอบถามตลอดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ภิญญาพัชร แจ่มเรือน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	8
การจัดการศึกษาในเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร.....	12
หลักการแนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	40
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบคำถาม	43
ตอนที่ 2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร	44
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร	45
บทที่ 5 บทสรุป	49
สรุปผลการวิจัย	49
อภิปรายผล	50
ข้อเสนอแนะ	55
บรรณานุกรม	56
ภาคผนวก	59
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	60
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	61
ภาคผนวก ค ผลการหาค่า IOC	68
ประวัติผู้วิจัย	77

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
ตาราง 2 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสภาพและลักษณะชีวสังคม	44
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร	45
ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานครตามการรับรู้ของครู จำแนกตามเพศ โดยรวมและในแต่ละด้าน	46
ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ใน โรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและในแต่ละ ด้าน.....	47
ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัด กรุงเทพมหานครตามการรับรู้ของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม และในแต่ละด้าน	48

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ภาพ 2 กระบวนการบริหาร PDCA โดย Deming cycle	12
ภาพ 3 กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	31

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญปัญหา

พระบรมราชาบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 มีความตอนหนึ่งว่า “...เยาวชนทุกคนมิได้ต้องการทำตัวเองให้ตกต่ำหรือเป็นปัญหาแก่สังคมประการใด แท้จริงต้องการจะเป็นคนดีมีความสำเร็จ มีฐานะ มีเกียรติและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แต่การที่จะบรรลุถึงจุดประสงค์นั้น จำเป็นต้องอาศัยคำแนะนำ ควบคุมให้ดำเนินไปโดยถูกต้อง ในฐานะหน้าที่ที่เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้บริหารการศึกษา ท่านจะช่วยเขาได้มากที่สุดเพราะมีส่วนควบคุมดูแลใกล้ชิดอยู่ทุก ๆ ด้าน รองลงมาจากบิดามารดา...” (สำนักพัฒนาสุขภาพจิต, 2546) จากพระบรมราชาบาทแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเยาวชนและเนื้อแท้ของเยาวชนที่มีใจคนไม่ดีแต่เพียงต้องได้รับโอกาสในการดูแลช่วยเหลือ พร้อมทั้งการอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม บทบาทของครูที่กล่าวมานั้นมิใช่เรื่องใหม่ แต่มีการปฏิบัติกันมาอย่างสม่ำเสมอและได้ดำเนินการมานานแล้ว นับแต่อดีตจนได้รับการยกย่องครูให้เป็นปูชนียบุคคล แต่เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบที่มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการ การใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้วความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นรวดเร็ว พร้อมกับประสิทธิภาพ ผลดีย่อมส่งผลกับทุกคน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, น. 1-2)

แผนการศึกษาแห่งชาติในช่วงพ.ศ. 2560-2579 ได้มีแนวคิดของการศึกษาเพื่อทุกคน (Education for All) เพื่อให้ทุกคนในสังคมได้มีโอกาสในการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต ไม่ว่าจะเป็น เด็กเล็ก นักเรียน ผู้ใช้ชีวิตทำงาน หรือผู้สูงอายุ เพื่อให้ทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามความพร้อมและความสามารถ เพื่อมีความรู้ ทักษะ และเสริมสร้างคุณลักษณะที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตและเข้าสู่สังคม แผนการศึกษานี้ยังเน้นการพัฒนาสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล อย่างเข้ากับความต้องการของตลาดแรงงานและการเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว สังคม และชาติ อนาคตเชื่อมโยงของประเทศไทยอยู่ในพื้นที่นี้ด้วย นอกจากนี้ เราเคยเจาะจงว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

จากการรายงานของ สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2567) ได้นำเสนอ สถานการณ์ทางสังคม พบว่า วัยเด็กและเยาวชนมีปัญหาสุขภาพจิตที่น่ากังวลหลายเรื่อง โดยเฉพาะ ความเครียด ซึ่งมีสาเหตุหลักจากการเรียนและความคาดหวังด้านการทำงานในอนาคต และสถานะทางการเงินของครอบครัว นอกจากนี้ การกลั่นแกล้งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดภาวะซึมเศร้า ด้วยสภาพสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา จึงจำเป็นต้องปรับตัว เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญ ที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กนักเรียนและเยาวชน ในสังคมไทย นอกจากนั้นในปี 2559 สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานครให้ความสำคัญทั้งในด้าน วิชาการและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมให้พวกเขาสามารถประสบความสำเร็จ ในการศึกษาและมีชีวิตที่มีคุณภาพ โดยจัดทำมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของระบบ โดยมีแผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบการดำเนินงาน มาตรฐานดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือในการส่งเสริม กำกับ ตรวจสอบ และประเมินผลระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน และให้การประกันคุณภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และนโยบายรัฐบาล และให้สถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องโดยมีมาตรการให้โรงเรียน ทุกแห่ง ดำเนินการและรายงานผลการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกสิ้นปี การศึกษา จากการสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน พบว่ายังมีปัญหาการดำเนินงาน อาทิ ครู ผู้ปฏิบัติงาน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ทำให้มีปัญหาในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียน ซึ่งปัญหานี้ยังพบว่า ขาดความร่วมมือของผู้ปกครองนักเรียนด้วย (รายงานของฝ่ายการศึกษาเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร 2566) ซึ่งต้องดำเนินการพัฒนาระบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้เกิดความยั่งยืน นักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแล ช่วยเหลือ พิทักษ์ ปกป้อง คัดกรอง อย่างรอบด้านด้วยกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสมและทันการณ์ ได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อให้เป็น คนดี มีความสุข และปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบัน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็น กระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนการทำงาน ที่ชัดเจน มีเครื่องมือที่เชื่อถือได้และมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้ ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้นำ ในการขับเคลื่อนให้โรงเรียนดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพร้อมทั้งคณะครู และผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งคณะกรรมการโรงเรียนขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อช่วยให้ครูและบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง เข้าใจดีขึ้นเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน นำไปสู่การคัดกรองนักเรียนและการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เจอในระหว่างการศึกษา และให้

แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและสามารถปรับปรุงตนเองได้ โดยผลการศึกษาจะช่วยสร้างแนวทางในการบริหารงานและดำเนินการให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการสนับสนุนพัฒนาการของนักเรียนในทุกด้าน และเป็น แนวทางที่ดีให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปปรับใช้เพื่อปรับปรุงการบริหารงานในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วยกระบวนการ 5 ด้าน ดังนี้
 - 1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน
 - 1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
 - 1.4 ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหา
 - 1.5 ด้านการส่งต่อ
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 679 คน
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในเขตคลองสามวา สังกัด กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 252 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Yamane, 1967 อ้างถึงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลทั่วไปของครู ได้แก่

3.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

3.1.2 ระดับการศึกษา

- 1) ปริญญาตรี
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.3 ประสบการณ์การทำงาน

- 1) 1-5 ปี
- 2) 6-10 ปี
- 3) 11 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

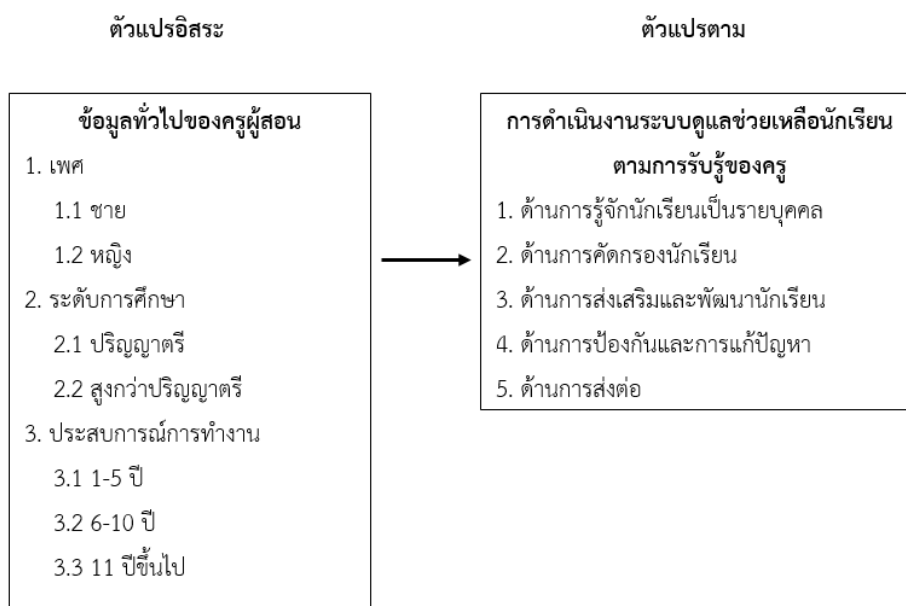
3.2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

3.2.4 ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหา

3.2.5 ด้านการส่งต่อ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยนี้ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นตัวแปรด้านชีวะสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน ตัวแปรตาม การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ประกอบด้วย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหา และด้านการส่งต่อ ซึ่งอาจเขียนเป็นความสัมพันธ์ ได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงาน หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดการ และการแนะนำเพื่อนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยรวมทรัพยากรที่มีในองค์กร การทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการที่มีขั้นตอนและวิธีการชัดเจน และใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ โดยมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริม ป้องกัน แก้ไข และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยการทำงาน 5 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง ความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูผู้สอนประจำวิชาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เช่น สภาพความเป็นอยู่ โรคประจำตัว หรือสถานะเสี่ยงต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ได้แก่ ระเบียบสะสม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลไว้สำหรับการวิเคราะห์และสรุปเป็นรายบุคคลเพื่อนำไปใช้ในการคัดกรองนักเรียนต่อไป

2.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนในการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม: กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยมีการใช้เครื่องมือที่หลากหลายและมีมาตรฐาน เช่น แบบประเมิน SDQ ในรูปแบบของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น การเรียน สุขภาพ ครอบครัว และพฤติกรรม จากการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนและการรักษาเป็นความลับ จากนั้นจึงดำเนินการคัดกรองทุกนักเรียน และสรุปผลเพื่อแยกแยะระดับชั้น นำผลการคัดกรองนักเรียนไปจัดทำสารสนเทศระดับสถานศึกษา เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือส่งเสริมนักเรียนต่อไป

2.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้พร้อมทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และเข้าสังคมได้ มาจากการร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียน โดยมุ่งเน้นให้กิจกรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตามลักษณะของนักเรียนในกลุ่มต่าง ๆ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมเสริมคุณธรรม กิจกรรมสุขภาพ กิจกรรมเรียนรู้ และกิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพ เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสนักเรียนตนเองอย่างเต็มที่

2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง กระบวนการร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และบุคลากรทางการศึกษาร่วมกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสำหรับนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา โดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การวางแผนและให้คำปรึกษาเบื้องต้นสำหรับนักเรียนทุกคน และจัดกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของแต่ละบุคคล เช่น กิจกรรมการป้องกันยาเสพติด กิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา และกิจกรรมซ่อมแซมด้านการเรียน เพื่อช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีขึ้น การสื่อสารกับผู้ปกครองเป็นส่วนสำคัญในการทำให้เข้าใจสภาพปัญหาของบุตรหลาน นอกจากนี้ยังมีครูและผู้ที่ทำหน้าที่แนะแนวเฉพาะสำหรับนักเรียนที่ต้องการคำปรึกษาเป็นรายกรณี เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาได้รับการป้องกันและช่วยเหลือให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น การทำเช่นนี้จะช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวและเติบโตได้ดีขึ้นตามความคาดหวังของโรงเรียนและชุมชน และเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตในอนาคต

2.5 ด้านการส่งต่อ หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรือมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ยากต่อการช่วยเหลือ โดยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการส่งต่อให้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ตามขั้นตอน ซึ่งเริ่มต้นจากการสื่อสารและสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับความจำเป็นในการส่งต่อ โดยมีการบันทึกข้อมูลการส่งต่อและการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปอย่างเหมาะสมและรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีการส่งต่อภายในโรงเรียนโดยการติดต่อกับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน เพื่อให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีการส่งต่อภายนอกโดยรับความช่วยเหลือจากเครือข่ายสหวิชาชีพหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และสรุปรายงานผลการดูแลช่วยเหลือ เพื่อให้นักเรียนสามารถกลับมาใช้ชีวิตอย่างมีความสุขได้ในที่สุด

3. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในเขตคลองสามวาสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่ 6 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 5 โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก 7 โรงเรียน

4. ขนาดโรงเรียน หมายถึง จำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ดังนี้

- 4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 400 คน
- 4.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 401-800 คน
- 4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 801 คนขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. เพื่อให้ครูและบุคลากร พัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยให้ผู้บริหาร ครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร นำไปใช้ในการกำหนด แผนพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา รวมทั้งนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการบริหาร
3. เพื่อเป็นแนวทางให้สำนักงานเขตอื่น ๆ ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้นำไปพัฒนาและปรับปรุง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของตนให้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ครังนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
 - 1.1 ความหมายการบริหาร
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหาร
 - 1.3 กระบวนการบริหาร
2. การจัดการศึกษาในเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.1 แนวคิดและความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.2 ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.3 บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 4.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 4.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน
 - 4.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
 - 4.4 ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหา
 - 4.5 ด้านการส่งต่อ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

แนวคิดและความหมายของการบริหาร

จากการประมวลเอกสารมีนักวิชาการชาวไทยและต่างประเทศได้แสดงทัศนะไว้หลากหลาย
ดังนี้

ดิน ปรัชญาพฤทธิ์ (2551, น. 8) การบริหารเป็นกระบวนการโดย หมายถึง กระบวนการนำเอาการตัดสินใจและนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจ หมายถึง เกี่ยวข้องกับการเอานโยบาย

สาธารณะไปปฏิบัติ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, น. 1) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหน้าที่ในการบริหาร ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การชี้นำ (Leading) และการควบคุมองค์กร (Controlling) ในปีถัดมา สันติ บุญภิรมย์ (2552, น. 42) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นการดำเนินร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้โดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนในการดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้

ดรักเกอร์ (Drucker, 1979) กล่าวว่า การบริหาร คือ การทำให้งานต่าง ๆ ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำ

ฮอย กับมิสเกล (Hoy & Miskel, 2001, p. 437) ได้ให้ความหมาย การบริหาร ไว้ว่าเป็นกระบวนการการทำงาน ร่วมกันกับผู้อื่นและหรือโดยผู้อื่น ที่มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ อาทิ การตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจภาวะผู้นำโดยการบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมา และสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคตด้วย

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานหรือการปฏิบัติงาน ซึ่งเริ่มตั้งแต่การวางแผน การจัดการ การตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เพื่อนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลขององค์กร

ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

สัมมา ธรณิย์ (2560, น. 94) ได้อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ในฐานะที่เป็นภารกิจหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน และเทคนิคต่าง ๆ โดยนำทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับองค์การมาใช้ เพื่อทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ถูกต้องและมีคุณภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ของสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาการศึกษาของคนในชาติ

สันติ บุญภิรมย์ (2552, น. 43-44) ได้กล่าวถึง ความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารการศึกษาไว้ ดังนี้ 1) ช่วยให้เกิดการลงมือปฏิบัติงาน เนื่องจากการบริหารมีกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญยิ่ง คือ การตัดสินใจ 2) ช่วยก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันของบุคคลเพื่อให้งานที่ปฏิบัติได้บรรลุไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ 3) ช่วยให้การปฏิบัติงานของบุคคลและกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จได้รวดเร็ว เนื่องจากต้องมีการแบ่งงานกันทำและการทำงานประสานสัมพันธ์กัน 4) ช่วยให้เกิดประโยชน์กับตนเองผู้อื่นและสังคมโดยรวม เนื่องด้วยการบริหารเป็นกรรมวิธีที่บุคคลได้นำไปใช้ทางการบริหาร 5) ช่วยก่อให้เกิดการประหยัด เนื่องด้วยการปฏิบัติงานจะต้องมีปัจจัยต่าง ๆ เข้าไปสนับสนุนช่วยให้งานได้ประสบความสำเร็จ 6) ช่วยให้การปฏิบัติงานเกิดได้ทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนด 7) ช่วยก่อให้เกิดความเป็น

ธรรมและความสามัคคี 8) ช่วยให้หน่วยงานหรือองค์กรมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องเพราะการบริหาร มีเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ 9) ทำให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานทั้งในระบบบริหารและระบบปฏิบัติการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, น. 8-9) ได้กล่าวถึง ความสำคัญการบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารในการกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นมีระบบการเป็นนักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นการบริหารงานต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ เนื่องจากการทำงานจะเกิดความสำเร็จได้ต้องอาศัยการทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร จะต้องนำเอาเทคนิค วิธีการการบริหารให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องคำนึงถึงหลักการบริหารดังนี้ 1) มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารมีความเข้าใจเป้าหมายของสถานศึกษา จัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุ อุปกรณ์ได้เหมาะสม 2) มีเทคนิควิธีการในการบริหารงาน รู้ขั้นตอนและกระบวนการ งานที่ทำได้ควรมีระบบ มีความรอบคอบ จึงจะทำให้งาน ดำเนินไปด้วยดี 3) มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินกิจการใดควรจะได้และติดตามผล เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานได้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหาร เป็นบทบาทภารกิจหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างเป็นแบบแผน และมีเทคนิคต่าง ๆ ในการบริหารงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันดำเนินการ ในปฏิบัติการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ถูกต้องและมีคุณภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ อันก่อให้เกิดการพัฒนาการศึกษาของคนในชาติ

กระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหารเป็นหัวใจหลักที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหาร ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านทั้งในและต่างประเทศได้กล่าวไว้ที่สำคัญได้นำเสนอแนวคิดทฤษฎีการบริหาร ดังนี้

ทฤษฎีการบริหาร POCCC (ฮาตา รุซกิจ, 2563) ตามแนวคิดของ Henri Fayol ซึ่งมีกระบวนการบริหารจัดการไว้ 5 ประการ หรือที่เรียกชื่อย่อ ๆ ว่า POCCC มีขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดแผนปฏิบัติการหรือหนทางที่จะปฏิบัติงานไว้ตั้งแต่ต้นจนจบ ให้ครอบคลุมทุกกระบวนการ เป็นแนวทางที่วางไว้สำหรับการทำงานในอนาคต ซึ่งการวางแผนนี้จะเกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์บวกกับจินตนาการในการบริหารจัดการที่คาดการณ์ล่วงหน้า ซึ่งจะถ่ายทอดออกมาเป็นแผนปฏิบัติการการทำงานและเป้าหมายที่จะต้องบรรลุสู่ความสำเร็จ 2) การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การกำหนดตำแหน่งงานภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบตลอดจนจำนวนคน ให้ครอบคลุมการทำงานครบทุกกระบวนการ รวมถึงการจัดโครงสร้างตำแหน่ง โครงสร้าง

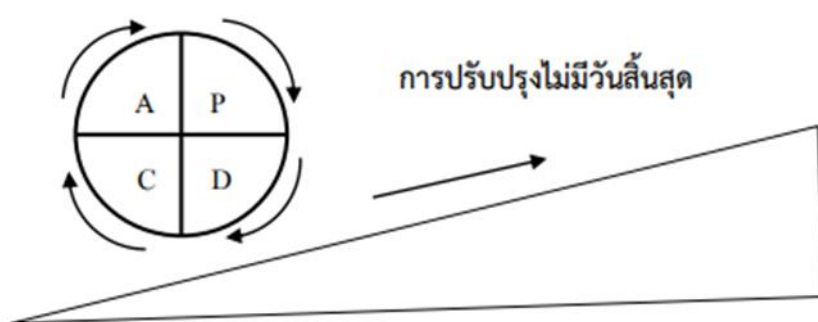
องค์การ เพื่อจัดลำดับการบริหารและสั่งการด้วย หากองค์การมีการจัดองค์การที่เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจน ไม่ทับซ้อน มีหน้าที่ครบ มีปริมาณคนพอกับที่ต้องการ ก็ย่อมทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และโอกาสบรรลุผลสำเร็จที่สูง 3) การสั่งการ (Commanding) หมายถึง การจัดองค์การตลอดจนจัดโครงสร้างการทำงานนั้นจะทำให้เราเห็นสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน เห็นลำดับความสำคัญ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ในการสั่งการ เพราะการทำงานหม่มากจำเป็นต้องมีผู้บังคับบัญชา เพื่อให้การทำงานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น มีคนคอยควบคุมสั่งการ ดูแลพร้อม ตลอดจนสอดส่องปัญหาเพื่อหาทางแก้ไขให้ไวที่สุด ข้อดีในการมีอำนาจสั่งการอีกอย่างก็คือช่วยให้เกิดการตัดสินใจอย่างทันท่วงที ผู้ที่มีอำนาจการตัดสินใจจะต้องสามารถวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบ และตัดสินใจได้เฉียบขาด ว่องไว ตลอดจนมีความรับผิดชอบในการตัดสินใจ ของตนด้วย และผู้บังคับบัญชาที่ดียังสามารถที่จะสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เข้าใจและเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชา ให้กำลังใจรวมถึงอยู่ข้าง ๆ ในยามที่เกิดวิกฤติ 4) การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการเชื่อมโยงงานตลอดจนการปฏิบัติการทุกอย่างรวมถึงกำลังคนที่หน่วยให้ทำงานเข้ากันได้ กำกับให้มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน อำนาจให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางไว้ทุกอย่างหากขาดการประสานงานที่ดี ก็อาจทำให้เกิดความล้มเหลวได้ เมื่อมีการแบ่งโครงสร้างตลอดจนมอบหมายงานให้กับแต่ละส่วนชัดเจนแล้วการประสานงานให้เกิดการทำงานที่ดีที่สุดนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะแต่ละส่วน ต้องทำงานสอดคล้องกันเพื่อผลสำเร็จเดียวกันนั่นเอง การประสานงานที่ดีนั้น จำเป็นจะต้องมีในทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคลต่อบุคคลหัวหน้างานต่อลูกน้อง แผนกต่อแผนก ไปจนถึงผู้บริหารต่อทุกหน่วยงานในองค์การเช่นกัน 5) การควบคุมงาน (Controlling) หมายถึง การควบคุมในที่นี้หมายถึงการกำกับตลอดจนบริหารจัดการทุกอย่างให้สำเร็จลุล่วงไปตามแผนที่วางไว้ ประครองการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบที่กำหนด ทั้งในเรื่องของกรอบเวลา มาตรฐานการปฏิบัติการ ขั้นตอนการทำงาน ไปจนถึงการประสานงานทุกฝ่ายให้เกิดความราบรื่นการควบคุมนี้ยังรวมถึงการบริหารที่ไม่ใช่ทรัพยากรบุคคลอีกด้วย แต่รวมถึงทรัพยากรที่เป็นวัตถุเครื่องจักรการผลิตที่ได้ตลอดจนงบประมาณในการดำเนินงานทั้งหมดด้วยเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพที่สุด

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารตามหลักทฤษฎีของฟายโอยล์ มีขั้นตอนการทำงานที่เรียกว่า ๕ ว่า “POCCC” ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การสั่งการ (Commanding) 4) การประสานงาน (Coordinating) และ 5) การควบคุมงาน (Controlling) ซึ่งกระบวนการทั้ง 5 ขั้นตอน เป็นขั้นตอนการทำงานที่สำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานของผู้บริหาร และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีการบริหารวงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA)

วรภัทร ภูเจริญ (2542) ได้กล่าวว่า วงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) หมายถึง ระบบการบริหารงานที่มีคุณภาพ ประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do)

การตรวจสอบ หรือประเมิน (Check) การนำผลการประเมินย้อนกลับไปปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Action) โดยระบบการบริหารต้องดำเนินการอย่างมีวินัยให้ครบวงจรหมุนเวียนไปไม่มีหยุดหย่อน ซึ่งวงจร คุณภาพนี้ได้พัฒนาขึ้นโดย ดร.วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ต ในปี ค.ศ.1939 และต่อมา ดร.เอ็ดวาร์ด เดมมิง เป็นผู้นำมาเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักในประเทศไทยในปี ค.ศ.1950 ทำให้นิยมเรียกวงจรคุณภาพ ในอีกชื่อหนึ่งว่าวงจรคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle) นอกจากนี้ โนริอะคิ คะโน ยังได้กล่าวถึง วงจรคุณภาพของเดมมิงว่า PDCA ก็คือ วัฏจักรการบริหาร

ภาพ 2 กระบวนการบริหาร PDCA โดย Deming cycle

ที่มา: Melnyk & Denzler, n.d. อ้างถึงใน เรื่องวิทยุ เกษสุวรรณ, 2545

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารเป็นหลักสำคัญในการบริหารงานของผู้บริหาร ซึ่งสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบริบท โดยเฉพาะการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีการทำงานเป็นกระบวนการ ซึ่งควรใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) ในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก 4) ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหา 5) ด้านการส่งต่อ

การจัดการศึกษาในเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (Department of Education Bangkok Metropolitan Administration) เป็นหน่วยงานระดับสำนัก เสมือนส่วนราชการระดับกรมในกระทรวงของกรุงเทพมหานคร เมืองหลวงของประเทศไทย และเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษเต็มพื้นที่เพียงแห่งเดียวของประเทศไทย มีหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 8 ส่วนราชการ ได้แก่ สำนักงานเลขานุการ สำนักงานการเจ้าหน้าที่ สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา

สถาบันพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากรุงเทพมหานคร กองคลัง กองเทคโนโลยี การศึกษา กองเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน และหน่วยศึกษานิเทศก์ มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 437 แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ 50 เขต เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย มีนักเรียน ในสังกัดกว่า 250,000 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษากว่า 14,000 คน ผู้บริหารสำนักการศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ประเภทบริหาร ระดับสูง รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษาจำนวน 3 คน เป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ประเภทบริหารระดับต้น

วิสัยทัศน์

“จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาสู่อัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร ที่พร้อมด้วยคุณธรรม”

อัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร

“รู้หน้าที่ มีจิตสาธารณะ รักสิ่งแวดล้อม เป็นนวัตกรรมที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง”

ยุทธศาสตร์

1. ยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
2. พัฒนาผู้เรียนตามอัตลักษณ์แห่งมหานคร
3. ยกระดับประสิทธิภาพจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง

4. พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการดิจิทัลเพื่อการศึกษา

5. พัฒนาทุนมนุษย์และบริหารจัดการสู่องค์กรสมรรถนะสูง

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ
2. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีอัตลักษณ์แห่งมหานคร
3. เสริมสร้างประสิทธิภาพจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง

4. ส่งเสริม และพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการดิจิทัลเพื่อการศึกษา

5. เสริมสร้าง และพัฒนาทุนมนุษย์และบริหารจัดการสู่องค์กรสมรรถนะสูง

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามโรงเรียนที่เปิดสอน จำนวน 437 โรงเรียน โดยมีการสอนในระดับต่าง ๆ ดังนี้ อนุบาลศึกษาและประถมศึกษา จำนวน 327 โรงเรียน ประถมศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 โรงเรียน อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 98 โรงเรียน อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และ

มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4 โรงเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 6 โรงเรียน

บริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเขตคลองสามวา

สำนักงานเขตคลองสามวาเป็นหนึ่งในห้าสิบเขตของกรุงเทพมหานคร สภาพทั่วไปเป็นท้องทุ่ง มีคลองสามวา ผ่านกลางพื้นที่และมีคลองซอยเชื่อมระหว่างคลองหลักเป็นก้างปลา ประชาชนดั้งเดิมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ กสิกรรม ปัจจุบันเขตคลองสามวาเป็นเขตที่มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับที่ 2 ของกรุงเทพมหานคร เขตคลองสามวาสามารถรักษาสภาพแวดล้อมให้อยู่ในระดับดีเยี่ยม ทำให้เขตคลองสามวา เป็นเขตที่น่าอยู่ที่สุดในพื้นที่กรุงเทพมหานครตะวันออก เพราะมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างเต็มที่ เป็นที่ตั้งของ ส่วนราชการ หน่วยงาน สถาน ที่ต่าง ๆ ในภาครัฐและภาคเอกชน

ฝ่ายการศึกษาของเขตคลองสามวา มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานในเชิงนโยบายให้สถานศึกษาการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐาน การศึกษาชาติและนโยบายวิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร ยุทธศาสตร์ พันธกิจ และบริบทของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประสาน ตรวจสอบ กลั่นกรองงานด้านการบริหารงานบุคคลและสวัสดิการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสถาน ที่ศึกษาในเขตพื้นที่ เพื่อนำเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นวิเคราะห์กลั่นกรองข้อมูล สารสนเทศทางการศึกษาเพื่อนำเสนอผู้อำนวยการเขต ให้บริการข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศและประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกี่ยวกับงานการศึกษาของสำนักงานเขต วางแผนดำเนินงานในการระดม ทรัพยากรจากแหล่งสนับสนุน ประสานรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งทรัพยากรที่สนับสนุน การจัดการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน และประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการจัด สวัสดิการ สวัสดิภาพในการศึกษา การส่งเสริมการพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชนการคุ้มครองสิทธิ ของนักเรียนสำรวจและจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพและประสานการใช้ประโยชน์แหล่ง การเรียนรู้อย่างเป็นระบบส่งเสริม และสนับสนุนกิจการของนักเรียนของสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน การสรรหาและแต่งตั้ง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และประเมินผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประสานสำรวจ ข้อมูล ส่งเสริมการศึกษาสำหรับเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กความสามารถพิเศษกับสถานศึกษาและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการด้านการกิจของศูนย์วิชาการ ดำเนินการด้านการเงิน การงบประมาณ และการจัดหาพัสดุครุภัณฑ์ และหน้าที่อื่นที่ เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่ม เขตกรุงเทพตะวันออก มีโรงเรียนทั้งหมด 18 โรงเรียน มีบุคลากรทั้งหมด 674 คน นักเรียนทั้งหมด 13,463 คน (รายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2566) ได้แก่

1. โรงเรียนบางชัน (ปल्लीวิทยานุสรณ์) เลขที่ 89 ถนนพระยาสุเรนทร์ แขวงบางชัน เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จัดตั้งโรงเรียนเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2498 13 ไร่ 1 งาน 61 ตารางวา โดยมีปรัชญาของโรงเรียน “สร้างสรรค์เด็กดี มีปัญญา พัฒนาชีวิตและสังคม” คำขวัญประจำโรงเรียน คือ “เก็บออม น้อมไหว้ ใฝ่เรียนรู้ คู่คุณธรรม” โรงเรียนบางชัน (ปल्लीวิทยานุสรณ์) เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากร 149 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 3,046 คน

2. โรงเรียนโรงเรียนกลางคลองสอง (พร ดีเจริญ) เลขที่ 3 หมู่ - ถนนพระยาสุเรนทร์ แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีบุคลากร 18 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 319 คน

3. โรงเรียนบ้านแบนชะโด (เสียง วิฑูรชาติอุปถัมภ์) เลขที่ 45 หมู่ 11 ถนนประชาร่วมใจ แขวงทรายกองดินใต้ เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีบุคลากร 11 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 139 คน

4. โรงเรียนบ้านหนองระแหง (ชมแสงประชานุกุล) เลขที่ 500 หมู่ - ถนนจตุโชติ แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จัดตั้งโรงเรียนเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2479 เนื้อที่ 3 ไร่ 1 งาน 20 ตารางวา โดยมีปรัชญาของโรงเรียนคือ รากฐานของชีวิต คือการศึกษา คำขวัญประจำโรงเรียน คือ “สามัคคี ริเริ่ม สร้างสรรค์ ทนสมัย วินัยรู้ สู้งาน” โรงเรียนบ้านหนองระแหง (ชมแสงประชานุกุล) เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีบุคลากร 23 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 333 คน

5. โรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ) เลขที่ 59 ซอยคูบอน 35 แขวงบางชัน เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จัดตั้งโรงเรียนเมื่อ 4 กรกฎาคม 2436 เนื้อที่ 5 ไร่ โดยมีปรัชญาของโรงเรียน คือ จัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยมุ่งเน้นคุณภาพของนักเรียนเป็นหลัก คำขวัญประจำโรงเรียน คือ “โรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ) จัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และมุ่งส่งเสริมศักยภาพของนักเรียน ควบคู่คุณธรรม โดยชุมชนมีส่วนร่วม” โรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ) เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบุคลากร 94 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 1690 คน

6. โรงเรียนวัดบัวแก้ว เลขที่ 2 หมู่ - ถนนนิมิตใหม่ แขวงทรายกองดิน เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โรงเรียนขนาดกลาง มีบุคลากร 40 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 728 คน

7. โรงเรียนพระราชานุวัตรอุปถัมภ์วิทยา เลขที่ 1051 ถนนพระยาสุเรนทร์ แขวงบางชัน เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จัดตั้งโรงเรียนเมื่อปี พ.ศ. 2505 โดยมีปรัชญาของโรงเรียน คือ คุณธรรมนำปัญญา การศึกษา คือ รากฐานของชีวิต คำขวัญประจำโรงเรียน คือ ประพฤติดี มีวินัย

ใฝ่ศึกษา กีฬาลีศ คติพจน์ ของโรงเรียน ทางสายกลางคือทางแห่งความสำเร็จ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบุคลากร 74 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 1,184 คน

8. โรงเรียนวัดแป้นทอง (สามวาวิทยา) เลขที่ 209 หมู่ - ถนนหทัยราษฎร์ แขวงสามวา ตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบุคลากร 45 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 1,089 คน

9. โรงเรียนวัดพระยาสุเรนทร์ (บุญมีอนุกุล) เลขที่ 167 ซอยพระยาสุเรนทร์ 50 ถนนพระยาสุเรนทร์ แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2476 โดยมีปรัชญาของโรงเรียน คือ ความรู้ คุณธรรม นำชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง คำขวัญประจำโรงเรียน คือ ลูกพระยาสุเรนทร์ เป็นผู้มีความรู้ และความประพฤติดี เอกลักษณ์ของโรงเรียน คือ โรงเรียนปลอดสารพิษ เศรษฐกิจพอเพียง อัตลักษณ์ของโรงเรียน ไหว้งามตามแบบไทย เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบุคลากร 67 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 1,057 คน

10. โรงเรียนวัดศรีสุก (แย้มเยื้อนอุปถัมภ์) เลขที่ 1400 หมู่ - ถนนไมตรีจิต แขวงสามวา ตะวันออก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีบุคลากร 18 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 284 คน

11. โรงเรียนวัดลำกะดาน เลขที่ 39 หมู่ 10 ถนนนิมิตใหม่ แขวงสามวาตะวันออก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีบุคลากร 24 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 438 คน

12. โรงเรียนวัดสุขใจ เลขที่ 11 หมู่ - ถนนนิมิตใหม่ แขวงทรายกองดินใต้ เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีบุคลากร 18 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 183 คน

13. โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด เลขที่ 140 หมู่ 4 ถนนนิมิตใหม่ แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีบุคลากร 40 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 728 คน

14. โรงเรียนสุเหร่าเกาะขุนเณร เลขที่ 265 หมู่ 12 ถนนประชาร่วมใจ แขวงทรายกองดินใต้ เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีบุคลากร 12 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 110 คน

15. โรงเรียนสุเหร่าคลองสี เลขที่ 555 หมู่ - ถนนไมตรีจิต แขวงสามวาตะวันออก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีบุคลากร 14 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 172 คน

16. โรงเรียนสุเหร่าคลองหนึ่ง (มานะราษฎร์บำรุง) ที่ตั้งเลขที่ 607 หมู่ - ถนนสุเหร่าคลองหนึ่ง แขวงบางชัน เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบุคลากร 46 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 809 คน

17. โรงเรียนสุเหร่าสามวา (ขุน เวทย์สุภะภูอุทิศ) ที่ตั้งเลขที่ 25 ถนนหทัยราษฎร์ แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบุคลากร 27 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 510 คน

18. โรงเรียนสุเหร่าแสนแสบ ที่ตั้งเลขที่ 95 หมู่ - ถนนประชาร่วมใจ แขวงทรายกองดินใต้ เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบุคลากร 32 คน และนักเรียนจำนวนทั้งหมด 668 คน

สภาพทั่วไปของนักเรียนในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวนั้นมีรายได้อยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างยากจน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ลูกจ้างทั่วไป อาชีพส่วนตัว และว่างงาน ซึ่งมีรายได้ไม่แน่นอน และนักเรียนที่ย้ายมาจากต่างจังหวัดตามผู้ปกครองเข้ามาทำงานทำในกรุงเทพมหานคร รวมถึงกลุ่มนักเรียนต่างด้าว เช่น พม่า ลาว กัมพูชา ไทยใหญ่หรือไทยลื้อ ซึ่งมักประสบปัญหาด้านครอบครัวแตกแยก ปัญหาด้านยาเสพติด และปัญหาด้านความรุนแรงในครอบครัว การปล่อยปะละเลยบุตรหลาน เพราะเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพลูกจ้างจะต้องทำงานเข้าไปเย็นกลับไม่มีเวลาใส่ใจบุตรหลาน จึงทำให้นักเรียนได้รับผลกระทบมาเป็นระยะยาว ดังนั้นโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จึงเห็นถึงปัญหาของนักเรียนเหล่านี้และได้จัดการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนขึ้นมาโดยมีผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้นมา เพื่อพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพต่อไป

ความเป็นมาของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัด กรุงเทพมหานคร

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้นครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครูทุกคน รวมไปถึงบุคคลภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งจะต้องมีวิธีการเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐาน มีคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ ในส่วนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งรับนโยบายจากท่านผู้ว่ากรุงเทพมหานคร โดยมีจุดหมายสำคัญ คือ การลดความเหลื่อมล้ำในด้านการศึกษาและพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานครทั้งหมด โดยสามารถแบ่งแผน นโยบายเพื่อพัฒนาการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับผู้เรียน ระดับครูหรือผู้สอน และระดับสถานศึกษา โดยเน้นให้นักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครมีทักษะในการประกอบวิชาชีพในอนาคตและสามารถเข้าถึงการศึกษาไม่ทั้ง

ใครไว้ข้างหลังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกกลุ่มได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะในกรณีผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือมีภาวะบกพร่องทางด้านร่างกาย โดยจะพัฒนาหลักสูตรให้เด็กกลุ่มนี้สามารถเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปได้ ซึ่งจะใช้หลักสูตรที่เรียกว่า ‘การเรียนรู้ร่วม’ (Inclusion) เพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกับคนในสังคม และสามารถจบออกไปประกอบอาชีพได้ ที่กล่าวมาข้างต้น ถือเป็นทักษะทั้งหมดที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่ ประกอบด้วยนโยบายย่อยดังต่อไปนี้

1. ให้การศึกษา พัฒนานักเรียนสู่พลเมืองโลก
2. After School Program เรียน เล่น หลังเลิกเรียน
3. พัฒนาโรงเรียน 3 ภาษา สอนผ่านหลักสูตรไทย ต่างประเทศ และเทคโนโลยีเพื่อการทำงาน
4. ส่งเสริมหลักสูตร คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น สำหรับเด็กช่วง 0-8 ปี
5. เด็ก กทม. เล่นน้ำได้ ว่ายน้ำเป็น
6. ฝึกอาชีพ พัฒนาทักษะยุคใหม่
7. วิชาเลือกเสรีสำหรับนักเรียน
8. หลักสูตรการเรียนรู้รวม คือการศึกษาสำหรับทุกคน

ดังนั้น โรงเรียนในเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จึงได้จัดทำโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งมีกิจกรรมวิเคราะห์ผู้เรียนและเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนอันจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการช่วยแก้ปัญหาหรือพัฒนานักเรียนเพื่อให้ครูได้เห็นสภาพที่แท้จริงของสิ่งแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่ทางครอบครัวของนักเรียนเพื่อให้ครูผู้สอนได้รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและส่งเสริมให้สามารถพัฒนาตามธรรมชาติของแต่ละบุคคลเต็มตามศักยภาพและหาแนวทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านการคัดกรองนักเรียน นอกจากนั้นยังมีโครงการเข้าค่ายธรรมะ ถืออีกหนึ่งโครงการที่ทุกโรงเรียนในเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จัดทำขึ้น เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เป็นโครงการที่มีการจัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมทั้งค่านิยมของคนไทย 12 ประการ โดยใช้หลักธรรมคำสอนของศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันแก้ไขปัญหารวมไปถึงหน่วยงานต่าง ๆ ที่ส่วนเกี่ยวข้องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีความตระหนักถึงความร้ายแรงของการแพร่ระบาดของยาเสพติดสู่เด็กนักเรียนในโรงเรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ จึงได้แสวงหาวิธีการที่จะสกัดกั้นยาเสพติดให้พ้นจากโรงเรียนมาโดยตลอด จากการศึกษาค้นคว้ารูปแบบต่าง ๆ ของการป้องกันยาเสพติด

ในโรงเรียน จึงเห็นควรพนักกากลางระหว่าง ตำรวจ โรงเรียน ครู- อาจารย์ บิดา-มารดา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เข้าแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ “ราษฎร์-รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด” อันเป็นการแก้ไขปัญหายาที่ยั่งยืน อีกทั้งเป็นโครงการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่มีรูปแบบที่ชัดเจน โดยหลักการสำคัญของโครงการ “การศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน” D.A.R.E. ประเทศไทย คือ การใช้ข้อมูลและทักษะที่จำเป็นแก่เด็ก เพื่อให้เด็กสามารถใช้ชีวิตโดยปราศจากยาเสพติดและความรุนแรง สร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจ เด็กนักเรียน ครู บิดา-มารดา ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชน โดยให้ข้าราชการตำรวจที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร ทาการสอนเด็กนักเรียนในโรงเรียนเขตพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้เข้าใจถึงวิธีการหลีกเลี่ยงการใช้ยาเสพติดและความรุนแรง โดยเน้น

1. การให้ข้อมูลที่เที่ยงตรงเกี่ยวกับยาเสพติด สุรา และบุหรี่
2. สอนให้เด็กเกิดทักษะในการตัดสินใจ
3. แสดงให้เด็กเห็นถึงวิธีหลีกเลี่ยงแรงกดดันกลุ่มเพื่อนร่วมวัย
4. เสนอทางเลือกอื่น ๆ ให้กับเด็ก นอกเหนือจากการใช้ยาเสพติด และความรุนแรง

ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการส่งต่อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกรณีนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มมีปัญหา ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สรุป โรงเรียนในเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่นักเรียนประสบปัญหาทั้งด้านยาเสพติดและความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งได้ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนโดยนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหา และ 5) ด้านการส่งต่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ให้มีความสมบูรณ์พร้อมอย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และส่งผลดีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรของสถานศึกษากำหนด

หลักการแนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มีนักวิจัยและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในมุมมองที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2551, น. 5) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหายา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาและ

บุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัย จากสารเสพติด สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 4) ได้ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มุ่งให้การคุ้มครอง ป้องกัน ดูแล แก้ไข ให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน อย่างมีแบบแผนและมีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดีมีความสุข มีสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสม เพียงพอต่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัย จากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้ ในปีเดียวกัน สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ (2559, น. 12) ได้อธิบายความหมายว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีวิธีการ เครื่องมือที่ได้มาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยผ่านกิจกรรมที่สำคัญ 5 ขั้นตอนได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียน

สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน วิธีการ เครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนและมีคุณภาพ รวมถึงการมีบุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อดำเนินงานที่มุ่งให้การคุ้มครอง ป้องกัน ดูแล แก้ไข ให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน

ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มีนักวิจัยและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในมุมมองที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2554, น. 1) กล่าวว่า การพัฒนานักเรียนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ โดยผ่านกระบวนการการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการ ส่งเสริม สนับสนุน นักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ ประการหนึ่งของการพัฒนาเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปมากทางด้าน การสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็ปรากฏเช่นกัน ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 4) ได้กล่าวว่า 1) ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการดูแลแก้ไขปัญหาดังกล่าว และได้รับความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง ภูมิวิธีและทันเวลา ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) เป็นกลไกสำคัญในการลดปัญหา การออกกลางคัน แต่จะช่วยประคับประคองให้ผู้เรียน อยู่ในระบบการศึกษาได้ตลอดหลักสูตร 3) สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่าผู้เรียนแต่ละสถานภาพ จะได้รับบริการ

การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน 4) ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ผู้เรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ อย่างอบอุ่นด้วยความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด 5) ผู้เรียนรักโรงเรียน ได้เรียนรู้ อย่างมีความสุข ได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ อย่างรอบด้าน ก่อให้เกิดภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีทักษะชีวิต สมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 6) ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นผู้รู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ มีความฉลาดทางอารมณ์ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาความเก่ง มีคุณธรรม จริยธรรม มีเป้าหมายในชีวิตและมุ่งมั่นไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค 7. มีเครือข่ายความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ก่อให้เกิดระบบงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเข้มแข็ง

สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม โดยผ่านกระบวนการการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการ ส่งเสริม สนับสนุน นักเรียนแล้วยังมีการป้องกันและการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยมีกระบวนการขั้นตอนการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ช่วยเหลือ อย่างทั่วถึง ถูกวิธีและทันเวลา ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลต่อไป

บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในส่วนบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญในการสนับสนุน ส่งเสริมให้การดำเนินการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 11-12) ได้อธิบายถึงแนวทางการทำงานเป็นทีมในรูปแบบของคณะกรรมการ 3 คณะ ไว้มีดังนี้

1. คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นประธาน กรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่งต่าง ๆ ได้แก่ รองผู้อำนวยการทุกฝ่าย หัวหน้าระดับ หัวหน้างาน หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และหัวหน้างานและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ 1) ส่งเสริม สนับสนุน การขับเคลื่อนและบำรุงรักษา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) สร้างขวัญกำลังใจ และพัฒนาบุคลากร 3) เป็นผู้นำในการผนึกสถาน บุรณาการภารกิจโดยรวมของสถานศึกษา 4) ประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้ทีมประสาน ทีมทำ และเครือข่ายดำเนินงานจากทุกภาคส่วน และ 5) นิเทศ กำกับ (ติดตามบูรณาการภารกิจโดยรวมและประเมินผล)

2. คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน)ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการที่ผู้บริหารมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่งและหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ หัวหน้างานทุกระดับ หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หัวหน้างานอนามัย ครูพยาบาล และหัวหน้างานดังนี้ 1) ปฏิบัติงานในฐานะบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ประสานงาน

ระหว่างคณะกรรมการอำนวยการ (ทีมทำ) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน 3) จัดทำเครื่องมือ สื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการพัฒนาดำเนินงาน และรับผิดชอบในการชี้แจง
สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน 4) จัดการประชุมคณะกรรมการทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง
สม่ำเสมอ เพื่อแสวงหาช่วยเหลือนักเรียน และ 5) สรุปรายงานการดำเนินงานและดำเนินการอื่นใด
เพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. คณะกรรมการดำเนินเป็นกร (ทีมทำ) ประกอบด้วย หัวหน้างานตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ
ได้แก่ รองหัวหน้า ระดับชั้นเป็นประธาน ระดับครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน และครู ดังนี้ 1) ประสานงานกับ
ผู้เกี่ยวข้องและดำเนินการประชุมชี้แจง 2) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานประเมินผลและจัดทำรายงาน
ตามระดับชั้น 3) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของครูที่ปรึกษาและนักเรียน เพื่อประโยชน์
ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) ประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และ 5) ดำเนินการ
ดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอนและกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์ภาพของครูกับนักเรียน เพื่อให้
นักเรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองได้ ซึ่งมีวิธีการ เครื่องมือชัดเจน มีคุณภาพมาตรฐานและมีร่องรอยหลักฐานการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้กระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากร ทุกฝ่ายในสถานศึกษาและบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับ
สถานศึกษา มีครูที่ประจำชั้น เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยมีหน่วยงานและนักวิชาการ
ได้เสนอกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือที่มีองค์ประกอบสำคัญไว้ 5 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

มีนักวิชาการได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลไว้หลากหลาย
ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 14) ได้อธิบายถึง การรู้จักนักเรียน
เป็นรายบุคคล ว่าด้วยความหลากหลายของนักเรียนและนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมา
ของชีวิตที่แตกต่างกัน ผ่านการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลายลักษณะ ดังนั้น การศึกษาข้อมูล
พื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนแต่ละบุคคลจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยให้ครูประจำชั้นรู้จักนักเรียนมากยิ่งขึ้น
พร้อมทั้งสามารถนำข้อมูลนักเรียนเก็บบันทึกเป็นหลักฐานโดยมีการใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย
ให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน ขณะเดียวกัน หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา
กรุงเทพมหานคร (2559, น. 13-21) ได้กล่าวว่า นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิต
ที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านทางดีและไม่ดี ซึ่งศึกษาข้อมูล
ตัวนักเรียนแต่ละบุคคลจึงมีเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อช่วยให้ครูประจำชั้น รู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถ
นำข้อมูลมาพิจารณาในการคัดกรองนักเรียนต่อไป

กรมสุขภาพจิต (2551, น. 10-15) ได้กล่าวไว้ว่า ความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ที่มีพื้นฐานการใช้ชีวิตที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้เกิดพฤติกรรมที่หลากหลายในสังคมทั้งด้านที่ดีและด้านไม่ดี ดังนั้นการทำความรู้จักนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูมีความเข้าใจนักเรียนทุกคนได้ และสามารถนำไปใช้เพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหาได้

1. ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ควรมีข้อมูลอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1.1 ด้านความสามารถ ได้แก่ 1) ด้านการเรียนรู้ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา พฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียน เป็นต้น 2) ด้านความสามารถอื่น ๆ เช่น ความสามารถพิเศษ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

1.2 ด้านสุขภาพร่างกาย ได้แก่ 1) ด้านร่างกาย เช่น โรคประจำตัว ส่วนสูง น้ำหนัก ความบกพร่องทางร่างกาย 2) ด้านจิตใจ เช่น มีอารมณ์ซึมเศร้า วิดกกังวล พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่งสมาธิสั้น บุคลิกภาพเก็บตัว ซื่อาย ตลอดจนความประพฤติด่าง ๆ

1.3 ด้านพฤติกรรม เช่น ความประพฤติ ความเฉื่อยชา การเก็บตัว ความก้าวร้าว

1.4 ด้านครอบครัว ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้ของบิดา มารดา อาชีพของผู้ปกครอง ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับในการมาโรงเรียน เป็นต้น

1.5 ด้านความคุ้มครองนักเรียน เช่น จำนวนพี่น้องบุคคลในครอบครัว สถานภาพของบิดา มารดา บุคคลที่ดูแลรับผิดชอบ

1.6 ด้านการเลี้ยงดู เช่น นักเรียนความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว

1.7 ด้านสังคม เช่น ทักษะการสื่อสาร การแก้ปัญหา การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น

2. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนครอบคลุม ในด้านนักเรียนเป็นรายบุคคล มีวิธีการและเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ในการทำความรู้จักนักเรียนเบื้องต้น และสามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามนักเรียน โดยตรงการสอบถามจากผู้อื่น ๆ หรือเพื่อน ๆ ของนักเรียน เป็นต้น

2.2 แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (SDQ) เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบแต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรมปรับตัวมีผลเกี่ยวกับสภาพจิตที่ช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น

2.3 วิธีการอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสมผลงาน การเยี่ยมบ้าน

สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ (2559, น. 10) กล่าวไว้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ ครูที่ปรึกษาทำความเข้าใจและความเข้าใจนักเรียนเกี่ยวกับจุดแข็งจุดอ่อน ความเสี่ยง หรือปัญหาของนักเรียนแต่ละคน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทำการคัดกรอง เพื่อประโยชน์ในการป้องกันส่งเสริมและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยมีวิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลได้แก่ 1) ระเบียนสะสมแบบประเมิน 2) แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (SDQ) 3) การเยี่ยมบ้านนักเรียน 4) แบบประเมินหรือแบบสังเกตพฤติกรรมเฉพาะด้าน เช่น แบบทดสอบการคิดเกม แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)

บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ในส่วนของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูผู้สอนประจำวิชาและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการรวบรวมข้อมูล ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดทำข้อมูลให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน

สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูผู้สอนประจำวิชาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ทำความเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เช่น สภาพความเป็นอยู่ โรคประจำตัว หรือสถานะเสี่ยงต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ได้แก่ ระเบียนสะสม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลไว้สำหรับการวิเคราะห์และสรุปเป็นรายบุคคล เพื่อนำไปใช้ในการคัดกรองนักเรียนต่อไป

ประการที่ 2 การคัดกรองนักเรียน

มีนักวิชาการได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนไว้หลากหลายดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 15) ได้อธิบายถึง การคัดกรองนักเรียน เป็นการศึกษาข้อมูลของนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับ สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น ด้วยความรวดเร็ว และถูกต้องแม่นยำ ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอาจจัดกลุ่มนักเรียนตามผลการคัดกรองเป็น 2, 3 หรือ 4 กลุ่มก็ได้ ตามขอบข่ายและเกณฑ์การคัดกรองที่โรงเรียนกำหนด เช่น ในกรณีที่แบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม ได้ดังนี้ 1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ แล้ว ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ 2) กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่โรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไขตามกรณี 3) กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่ทางโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน 4) กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะ แสดงออก ซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านอย่างเป็นที่ประจักษ์ เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกันภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมให้นักเรียน ได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด

กรมสุขภาพจิต (2551, น. 16-18); หน่วยงานพิเศษ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2559, น. 13) อธิบายได้สอดคล้องกันว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มปกติ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ 2) กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความช่วยเหลือ ป้องกัน หรือแก้ไขปัญหามาตามแต่กรณี การจัดกลุ่มนักเรียนนี้ มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง จำเป็นจะต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ว่าคุณจัดอยู่ในกลุ่มใดซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติแม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่าขณะนี้ ตนมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบปัญหาใดก็ตามเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อน ดังนั้นครูที่ปรึกษาครูประจำชั้นจะต้องมีการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ

กรมสุขภาพจิต (2551, น. 16) ได้อธิบายแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียน ให้อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา ทางโรงเรียนควรมีการจัดการประชุม การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพิจารณานักเรียนร่วมกันมีแนวทางในการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกันและเป็นที่ยอมรับในโรงเรียนการพิจารณาเพื่อจัดเกณฑ์การคัดกรองของนักเรียนแต่ละด้านมีประเด็นการพิจารณาดังนี้ 1) ด้านความสามารถด้านการเรียน ผลการเรียนรู้ที่ได้และความเปลี่ยนแปลงของผลการเรียน ความเอาใจใส่ ความพร้อมในการเรียน 2) ด้านพฤติกรรม การแสดงออกถึงความสามารถพิเศษที่มีความถนัด ความสนใจผลงานในอดีตที่ผ่านมา 3) ด้านสุขภาพ ร่างกาย ความปกติ ความพิการ หรือความบกพร่องทางร่างกาย เช่นการมองเห็น การได้ยิน โรคประจำตัว ด้านจิตใจ อารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต 4) ด้านพฤติกรรม เช่น การลักขโมย ก้าวร้าว 5) ด้านครอบครัว เช่น ผู้มีรายได้ครอบครัว ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสมกับผู้ปกครอง สภาพที่อยู่อาศัย ความอบอุ่น การทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว 6) ด้านสังคมครอบครัวแยกตัวจากสังคมแวดล้อมหรือถูกกีดกันจากสังคม จากเกณฑ์การคัดกรอง ดังกล่าวสามารถนำแหล่งข้อมูลมาใช้ในการคัดกรองนักเรียนได้ เช่น ระเบียบสะสม แฟ้มสะสมผลงาน การสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (SDQ) การเยี่ยมบ้าน เป็นต้น

บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการคัดกรองนักเรียน

ในส่วนของการคัดกรองนักเรียนเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีหน้าที่ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกจัดกลุ่มผู้เรียน เช่น กลุ่มเด็กมีความสามารถพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาต้องการ การช่วยเหลือโดยเร่งด่วน โดยมีผู้ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูผู้สอนประจำวิชาและผู้ที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการดำเนินการระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนให้มีความรู้และความเข้าใจเพียงพอในการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม: กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง

และกลุ่มมีปัญหา โดยมีการใช้เครื่องมือที่หลากหลายและมีมาตรฐาน เช่น แบบประเมิน SDQ ในรูปแบบของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การเรียน สุขภาพ ครอบครัว และพฤติกรรม จากการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนและการรักษา เป็นความลับ จากนั้นจึงดำเนินการคัดกรองทุกนักเรียนและสรุปผลเพื่อแยกแยะระดับชั้น นำผลการคัดกรองนักเรียนไปจัดทำสารสนเทศระดับสถานศึกษา เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือส่งเสริม นักเรียนต่อไป

ประการที่ 3 การป้องกันและแก้ไขปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 15) ได้อธิบายถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหา ไว้ว่า ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียน จนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยกันป้องกันแก้ไขปัญหามาแต่ละด้านพร้อมกัน เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ของสังคมต่อไป ซึ่งมีหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมีอย่างน้อย 2 ประการ คือ 1) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น 2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2551, น. 22-30); หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2559, น. 13) สอดคล้องกันไว้ว่า ได้อธิบายว่า ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ควรให้ความเอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

กรมสุขภาพจิต (2551, น. 23) ได้เสนอวิธีการและเครื่องมือเพื่อป้องกันช่วยเหลือนักเรียน การป้องกันช่วยเหลือให้นักเรียนให้มีหลายเทคนิควิธีการแต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้นและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการ มี 3 ประการ คือ 1) การให้การปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนและป้องกันปัญหาให้ลดน้อยลง ทางด้านความรู้สึก ความคิดและการปฏิบัติตนของนักเรียนในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงาม ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยในการให้คำปรึกษา มีประสิทธิภาพครู มีความรู้ มีทักษะพื้นฐาน มีกระบวนการให้คำปรึกษา เช่น สร้างสัมพันธภาพ พิจารณาความเข้าใจปัญหา กำหนดวิธีการ ผู้ให้คำปรึกษานั้น จะต้องมีการปฏิบัติ คือ ได้ผ่านการอบรมด้านการให้คำปรึกษา หมั่นฝึกฝนทักษะการให้คำปรึกษา ค้นศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการความรู้ 2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันช่วยเหลือนักเรียน นอกจากจะให้

การปรึกษาเบื้องต้นแล้วการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียน ก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความร่วมมือของครูทุกคน และผู้ปกครองแนวทางการดำเนินงานครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนได้หลายแนวทาง เช่น การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร การใช้กิจกรรมในห้องเรียน การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม และการใช้กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง การพิจารณาเลือกใช้กิจกรรมให้คำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะปัญหาบุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคนสภาพ ชั้นเรียน โรงเรียน ชุมชน เป็นต้น 3) การจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในการป้องกันช่วยเหลือนักเรียนเฉพาะหน้าและกิจกรรมป้องกันระยะยาว เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องจัดและมีการวางแผนอย่างรอบคอบเพื่อให้กิจกรรมที่จัดให้กับเด็กมีความเหมาะสม แนวทางการดำเนินงาน การวางแผนการจัดกิจกรรม ครูที่ปรึกษา หรือครูประจำชั้นจะต้องมีความรู้ในการวางแผนที่รอบคอบ เช่น ต้องมีความรู้ทางด้านจิตวิทยาและการพัฒนาเด็ก มีวิธีการเสริมสร้างคุณค่าให้กับเด็ก การจัดกิจกรรมกลุ่ม ควรจัดให้เหมาะสมกับวัยเด็กรู้จักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กนักเรียนร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อครอบครัวของเด็กกับผู้ปกครองอีกด้วย

นอกจากนั้น ควรมีข้อตระหนักในการป้องกันและการช่วยเหลือนักเรียน คือ การรักษาความลับ เรื่องราวข้อมูลของนักเรียน ต้องเป็นความลับไม่ควรนำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือกับบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานต่างๆโดยไม่ระบุชื่อสกุลจริงของนักเรียน ซึ่งจะต้องเป็นไปในลักษณะที่ไม่ให้เกียรตินักเรียน

การป้องกันต้องพิจารณาสาเหตุให้ครบถ้วนและเลือกใช้วิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ซึ่งการป้องกันอาจไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งแต่อาจเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องกัน การป้องกันมีหลายวิธีต้องป้องกันตรงสาเหตุและช่วยเหลือให้สอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับนักเรียน เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการป้องกันและให้ความช่วยเหลือนักเรียนควรจะให้คำแนะนำปรึกษาให้ถูกต้องและตรงสาเหตุ ควรมีกระบวนการหรือทักษะในการป้องกันและช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ฝึกฝนเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับการป้องกันช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละคน

การแก้ไขปัญหามีความสำคัญในการช่วยเหลือนักเรียน โดยครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้นหรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจใส่ใจกับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มมีปัญหาจำเป็นอย่างมาก ที่จะต้องให้เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด พร้อมกับหาวิธีช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร็ว ไม่ปล่อยปละละเลย จนกลายเป็นปัญหาของครอบครัวและส่งผลต่อสังคม ดังนั้นการแก้ไขปัญหานักเรียนจึงเป็นหน้าที่ที่ครูทุกคนจะต้องช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ในส่วนของในการป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือช่วยเหลือให้คำปรึกษา กรณีปัญหาที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยมีผู้ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูผู้สอนประจำวิชาและผู้ที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นเป็นกระบวนการร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และบุคลากรทางการศึกษาร่วมกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นสำหรับนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา โดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การวางแผนและให้คำปรึกษาเบื้องต้นสำหรับนักเรียนทุกคน และจัดกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นของแต่ละบุคคล เช่น กิจกรรมการป้องกันยาเสพติด กิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา และกิจกรรมซ่อมแซมด้านการเรียน เพื่อช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีขึ้น การสื่อสารกับผู้ปกครองเป็นส่วนสำคัญในการทำให้เข้าใจสภาพปัญหาของบุตรหลาน นอกจากนี้ยังมีครูและผู้ที่ทำหน้าที่แนะแนวเฉพาะสำหรับนักเรียนที่ต้องการคำปรึกษาเป็นรายกรณี เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาได้รับการป้องกันและช่วยเหลือให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น การทำเช่นนี้จะช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวและเติบโตได้ดีขึ้นตามความคาดหวังของโรงเรียนและชุมชน และเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตในอนาคต

ประการที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

มีนักวิชาการได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนไว้หลากหลาย ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 16) ได้อธิบายถึง การส่งเสริมพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียน กลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มพิเศษให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พัฒนาได้เต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียน กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป การส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลากหลายวิธีขึ้นอยู่กับทางโรงเรียนสามารถพิจารณาใช้กิจกรรม หลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ 1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม 2) การเยี่ยมบ้าน 3) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) 4) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขณะเดียวกัน หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร (2559) ได้อธิบายถึงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือสังคมคาดหวังต่อไป

กรมสุขภาพจิต (2551, น. 18-22) ได้อธิบายถึงความสำคัญ การส่งเสริมนักเรียนเป็น การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแล ของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้นมีความ ภาคภูมิใจในตัวเองในด้านต่าง ๆ ช่วยให้นักเรียนพัฒนาตนเองได้และเป็นคนที่มีคุณภาพต่อไป กลุ่มมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียน มีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถดำเนินการได้โดยมีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

- 1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม ซึ่งสถานที่ที่จะจัดกิจกรรมเป็นห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศเสมือนบ้าน มีครูประจำชั้นและนักเรียนเปรียบเหมือนบุคคลในครอบครัวด้วยกัน และมีการทำกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่นการรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโฮมรูมจะช่วยให้ครูประจำชั้นรู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริม ความสามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย แนวทางดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูมกำหนด กิจกรรมโฮมรูม โดยยึดตามความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม นักเรียนพิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการให้เหมาะสมกับ สถานการณ์และเป็นเรื่องที่ทันสมัย รวมถึงหลังการดำเนินการจะต้องมีการบันทึกการจัดกิจกรรม และสรุปผล โรงเรียนมีแนวทางในการจัดกิจกรรมโฮมรูมหรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน
- 2) การจัดประชุมผู้ปกครอง ชั้นเรียน (Classroom meeting) เป็นการพบปะระหว่างครูประจำชั้นกับผู้ปกครองนักเรียนมีครู ประจำชั้นดูแลอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและร่วมมือกันช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน ผู้ปกครองด้วยกัน แนวทางในการดำเนินงานครูประจำชั้นจะจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียน ละหนึ่งครั้ง ซึ่งการประชุมนี้จะเป็นการรายงานสิ่งต่างๆที่เกี่ยวกับนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ซึ่งให้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้นดังนั้น สิ่งที่สำคัญที่ควรตระหนักในการจัด ประชุม ก็คือ การเตรียมการ การสื่อสาร การจัดกิจกรรมในการประชุมและสรุปผลบันทึกหลักฐาน การประชุมผู้ปกครอง
- 3) การจัดกิจกรรมอื่น ๆ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจ ในตนเองด้านต่าง ๆ เช่น กิจกรรมกลุ่มผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริม นักเรียนเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่มก็ได้ เพื่อให้นักเรียนได้บำเพ็ญประโยชน์ เพื่อส่วนรวมก่อให้เกิด ความเสียสละ ความสามัคคีในกลุ่มสถานที่จัดกิจกรรม อาจเป็นห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนก็ได้ ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมจะช่วยให้ นักเรียนรู้จักและคุ้นเคยกับครูประจำชั้นทำให้นักเรียน มีความเสียสละและมีความสามัคคีในกลุ่ม

บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

ในส่วนของการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดกิจกรรม โครงการ โครงการ ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเองรักและเห็นคุณค่าในตนเอง มีทักษะในการดำรงชีวิต ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูผู้สอน ประจำวิชาและผู้ที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมาจากการร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนานักเรียน โดยมุ่งเน้นให้กิจกรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตามลักษณะของนักเรียนในกลุ่มต่างๆ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมเสริมคุณธรรม กิจกรรมสุขภาพ กิจกรรมเรียนรู้ และกิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพ เพื่อให้ นักเรียนมีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่

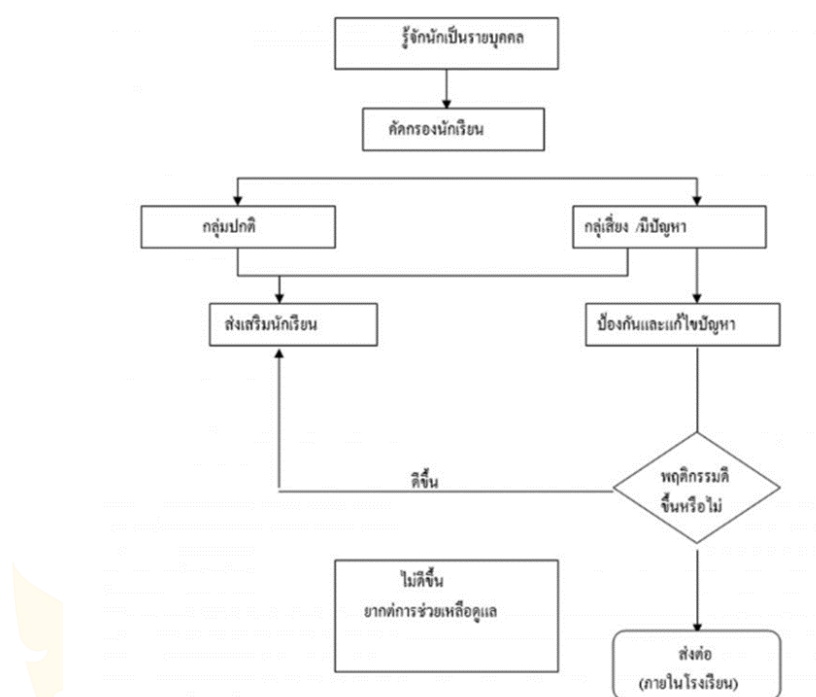
ประการที่ 5 การส่งต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 16) ได้อธิบายถึง การส่งต่อ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษา อาจมีกรณีที่บางปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการ ส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหานักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง ความยุ่งยากของ ปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถ ดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการคัดกรอง นักเรียนก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ลักษณะปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2559, น. 13) ได้อธิบายถึง การส่งต่อ เป็นการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งกรณีที่ปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้น จึงดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหานักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็ว หากปล่อยให้เป็น บทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหา อาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ซึ่งการส่งต่อ แบ่งเป็น 2 แบบ คือ การส่งต่อภายใน และการส่งต่อภายนอก

กรมสุขภาพจิต (2551, น. 31-34) ได้อธิบายถึงความสำคัญ การส่งต่อนักเรียนการแก้ไข ปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษา ตามกระบวนการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อาจมีบางกรณีที่ปัญหา มีความยากต่อการแก้ไขช่วยเหลือ หรือการแก้ไขช่วยเหลือแล้วนักเรียน มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อ ไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหานักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทาง และรวดเร็วขึ้นซึ่งไม่ปล่อยให้เป็นหน้าที่ของครูประจำชั้น

ครูที่ปรึกษา ผู้เกี่ยวข้อง คนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรืออาจกลายเป็นปัญหาใหญ่ยากต่อการแก้ไขช่วยเหลือการส่งต่อ แบ่งเป็น 2 แบบ คือ 1) การส่งต่อภายใน ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่งต่อไปยังครู ที่สามารถให้การแก้ไขช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูอนามัย ครูประจำชั้น หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น 2) การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนว หรือฝ่ายปกครอง เป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กตามหน่วยงานต่าง ๆ ดังปรากฏในภาพ 3

ภาพ 3 กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต, 2546

แนวทางการพิจารณาในการส่งต่อ โดยครูประจำชั้นการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้น มีแนวทางในการพิจารณาในการส่งต่อ ดังนี้ 1) นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้นหรือแย่ลง แม้ว่าครูประจำชั้นจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ 2) นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูประจำชั้น เช่น ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใด ๆ เป็นต้น 3) ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะ เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรู้สึกความซับซ้อนของสภาพ

จิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อ

ในส่วนของการส่งต่อเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีหน้าที่ในการพิจารณาปัญหาของนักเรียนที่มีความซับซ้อนให้ส่งต่อไปยังครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง หรือผู้มีทักษะความสามารถตรงกับลักษณะปัญหา ซึ่งมีผู้ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูผู้สอนประจำวิชาและผู้ที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า การส่งต่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรือมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นยากต่อการช่วยเหลือ โดยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการส่งต่อให้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ตามขั้นตอน ซึ่งเริ่มต้นจากการสื่อสารและสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับความจำเป็นในการส่งต่อ โดยมีการบันทึกข้อมูลการส่งต่อและการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปอย่างเหมาะสมและรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีการส่งต่อภายในโรงเรียนโดยการติดต่อกับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน เพื่อให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีการส่งต่อภายนอกโดยรับความช่วยเหลือจากเครือข่ายสหวิชาชีพหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และสรุปรายงานผลการดูแลช่วยเหลือ เพื่อให้นักเรียนสามารถกลับมาใช้ชีวิตอย่างมีความสุขได้ในที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

กฤษณะ มีสุข และอำนวย ทองโปร่ง (2566) ได้ศึกษาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันยกเว้นด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4) ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณัชภัค บุญเติมนิติกุล (2565) ได้ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของครูในภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา สรุปผลได้ดังนี้ 2.1) ครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 2.2) ครูที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกัน และในด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนา นักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.3) ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน คำสำคัญระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

พิมพ์ชนก สังข์สี (2565) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนา รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขด้านเทคโนโลยีที่ใช้ ในยุคดิจิทัล และด้านการส่งต่อนักเรียน 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในยุคดิจิทัล พบว่า โดยภาพรวมครูที่มีอายุ และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) แนวทางการส่งเสริมการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในยุคดิจิทัล ควรใช้แอปพลิเคชัน ควรมีการประสานงานระหว่าง ผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง ในการให้ความร่วมมือดูแลนักเรียน โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ เช่น ผ่าน Website โรงเรียน Line Facebook สมาร์ทโฟน Google Meet มีการจัดตั้งกลุ่มไลน์ผู้ปกครองและกลุ่มไลน์นักเรียน แต่ละห้องกับครูที่ปรึกษา และควรสนับสนุนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมส่งเสริม ป้องกัน แก้ไขปัญหา ช่วยเหลือ นักเรียนทุกด้านและใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลมากขึ้น

ขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนวัดอุดมรังสี ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนวัดอุดมรังสี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบระดับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับ การศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน พบว่า มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน วัดอุดมรังสี มี 5 แนวทาง เช่น 3.1) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น 3.2) ควร สร้างแบบประเมินนักเรียนให้มีความหลากหลาย

ใช้โปรแกรมประเมินพฤติกรรมนักเรียนมาใช้ในการดำเนินการ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน 3.3) ควรสำรวจความต้องการในการจัดกิจกรรมที่จะสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเสริมสร้างประสบการณ์ของนักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ 3.4) ควรจัดการอบรมครู เรื่องเทคนิคการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อสามารถให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็น 3.5) ควรมีการชี้แจง ผู้ปกครองให้ทราบถึงเหตุผลที่แท้จริงของการส่งต่อนักเรียน

ชัชวาล จำแนกฐ (2564) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และ 2) แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น สถานศึกษาต้อง มีการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ด้านที่ 2 การคัดกรอง นักเรียน เช่น สถานศึกษาต้องวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ด้านที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เช่น สถานศึกษาต้องจัด กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องต่อนโยบายสถานศึกษา ด้านที่ 4 การป้องกันและ แก้ไขปัญหา เช่น สถานศึกษาต้องมีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด และด้านที่ 5 การส่งต่อนักเรียน เช่น สถานศึกษาต้องส่งต่อนักเรียนให้ได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้อง และรวดเร็ว

ธัญลักษณ์ เอี่ยมเจริญ (2564) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา โดยรวม ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนด้านการป้องกันและแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ได้ศึกษา การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า 1) ระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของ

โรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการคัดครองนักเรียนและด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศิวา ขุนชำนาญ (2564) ได้ศึกษา การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมาก ไปหาน้อยได้ คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริม และพัฒนา นักเรียน ด้านการคัดครองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบ การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ซึ่งจำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง และ ขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน การบริหาร จัดการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน ซึ่งจำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ ในการทำงาน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ญาณิศา เยี่ยมสิริวุฒิ (2563) ได้ศึกษา การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) ครูที่ปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน 4) ครูที่มีประสบการณ์ (4) ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

Walton (Walton, 2006 อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผลการรอง, 2562) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาระดับผลคะแนนในแบบทดสอบตามมาตรฐาน ของรัฐ ซึ่งใช้ในโรงเรียนประจำอำเภอ พบว่า การทดสอบประสิทธิภาพของการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเพื่อติดตามผลความก้าวหน้าทางด้านวิชาการของนักเรียนในช่วงปการศึกษาที่โรงเรียน พยายามเพิ่มระดับคะแนนในแบบทดสอบ ซึ่งใช้ในการประเมินทั่วไป ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียน ที่ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีผลการปฏิบัติงานที่ดีกว่าโรงเรียนในกลุ่มควบคุม ซึ่งตั้งอยู่ในเขต 8 พื้นที่อย่างมีนัยสำคัญทางด้านสถิติ และยังพบว่า จำนวนครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง คิดเป็น ร้อยละ 74 ชอบที่โรงเรียนของพวกเขาใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและคิดว่าจะมีการเสนอแนะ ให้โรงเรียนอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้นำไปใช้ในโรงเรียนของตนเองด้วย นอกจากนี้ ยังพบว่า จำนวนครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มควบคุม คิดเป็นร้อยละ 81 กลาวด้วยความมั่นใจว่า

พวกเขารู้ว่ามีโรงเรียนใดบ้างที่ไม่ได้ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต คือ ควรเป็นการศึกษาแบบระยะยาวใช้ความร่วมมือกับทางอำเภอมากขึ้น และใช้กลุ่มประชากรที่หลากหลายมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะว่าควรทำการวิจัยเพื่อทดสอบผลกระทบของการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยขยายผลจากนักเรียนกลุ่มหนึ่งไปยังกลุ่มอื่น ๆ ต่อกันไปตามลำดับ

กู๊ดแมน (Goodman, 2003 อ้างถึงใน ศิवा ขุนชำนาญ, 2564, น. 75) ได้ศึกษาการใช้แบบคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล (SDQ) เพื่อคัดกรองนักเรียนที่มีความผิดปกติทางจิตใจเยาวชนในชุมชนที่รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ปกครอง ครู เพื่อนเยาวชน พบว่า ทุกกลุ่มให้ความเห็นว่า เป็นความผิดปกติทางจิตใจเกิดขึ้นเฉพาะบุคคล และเป็นความแปรปรวนทางอารมณ์ของบุคคล โดยมีสาเหตุมาจากพฤติกรรมส่วนบุคคล พฤติกรรมอยู่ไม่สุข ไม่อยู่นิ่ง พวกซึ่มเศร้า และพวกที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่น ๆ ความกลัวสิ่งของหรือสัตว์เฉพาะบุคคลถูกทอดทิ้งในวัยเด็ก และพฤติกรรมการกินไม่เหมาะสม ทำให้มีการคัดกรองเยาวชนที่มีความผิดปกติทางจิตใจ มีความแม่นยำและแก้ปัญหาต่างกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมมากกว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูและเพื่อนเยาวชน

Koss (2005 อ้างถึงใน แพรพลอย พัฒนะแสง, 2565) ได้ศึกษาความสมบูรณ์ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของคณะทำงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยการวิจัยครั้งนี้ทำการสำรวจว่าในการดำเนินงานของคณะทำงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการเน้นองค์ประกอบด้านแก้ไขปัญหาวัวในระดับใด ผู้วิจัยจึงทำการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและองค์ประกอบในการดำเนินงานของคณะทำงาน ในภาพรวมขององค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน กระบวนการทำงานของคณะทำงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสมบูรณ์ในระดับปานกลาง ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนพบว่าการดำเนินงานของคณะทำงานมีผลกระทบในด้านบวก

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคล ที่เก่ง ดี มีสุข โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งสามารถนำไปใช้ให้เหมาะสมกับความหลากหลายของผู้เรียนแต่ละบุคคล และเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดจากตัวของผู้เรียนเอง ปัญหาจากสภาพครอบครัว พ่อแม่และผู้ปกครอง หรือบุคคลใกล้ชิดนักเรียน ซึ่งนำหลักกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) ด้านการรู้จักนักเรียน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 4) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน 5) ด้านการส่งต่อผู้เรียน เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพซึ่งสามารถพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความรู้ความสามารถรู้จักแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การเป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไป ผู้วิจัย

จึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข และพัฒนานักเรียน ของเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร และเพื่อเป็นแนวทางแก่สถานศึกษาในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะส่งผลต่อเยาวชนของประเทศไทยสืบไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนเขตคลองสามวาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 18 โรงเรียน จำนวนครู 679 คน (ที่มา: รายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนเขตคลองสามวาสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 252 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1967 อ้างถึงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2551, น. 48-49) และสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน(แห่ง)	ประชากร(ครู)	กลุ่มตัวอย่าง (ครู)
เล็ก	7	87	60
กลาง	5	301	100
ใหญ่	6	291	92
รวมทั้งสิ้น	18	679	252

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัด กรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-List) ข้อคำถามประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียนที่สังกัด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานครตามการรับรู้ของครูใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหา และด้านการส่งต่อ รวม 5 ด้าน จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 73) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการรับรู้อยู่ใน ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการรับรู้อยู่ใน ระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการรับรู้อยู่ใน ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการรับรู้อยู่ใน ระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการรับรู้อยู่ใน ระดับน้อยที่สุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมี ขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ รวบรวมข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตัวแปรทุกตัว ตามนิยามศัพท์เฉพาะ
3. เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อตรวจสอบรูปแบบ ความถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด และความเหมาะสมของภาษา
4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
5. นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง .67-1
6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงและเสนอให้ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองพิจารณาอีกครั้ง เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .97

8. นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ภายใต้อำนาจแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

9. จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์สำหรับการใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทำวิจัย

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบออนไลน์ โดยการใช้ Google form

4. กำหนดวันในการเก็บแบบสอบถาม และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง เก็บข้อมูลได้จำนวน 310 ชุด ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถาม ที่ตอบกลับมาอย่างสมบูรณ์ที่สุด และเป็นไปตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด รวมทั้งสิ้น 252 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ทำงาน โดยการใช้การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัด กรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครู โดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา โดยการทดสอบ T-test ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent sample test) ส่วนการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยทดสอบค่า F-test (One way ANOVA)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่า IOC

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 สถิติทดสอบ t-test ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent sample test) สำหรับ เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัด กรุงเทพมหานครตามการรับรู้ของครู จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา

3.2 สถิติทดสอบ F-test (One way ANOVA) สำหรับเปรียบเทียบการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานครของครู จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน หากพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความ แตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ตรงกันในการนำเสนอและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
- M แทน ค่าเฉลี่ย
- SD แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
- p แทน ค่าความน่าจะเป็นที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95
- * แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- ** แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- A แทน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- B แทน การคัดกรองนักเรียน
- C แทน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
- D แทน การป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียน
- E แทน การส่งต่อ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียน และการส่งต่อ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู

1. การเปรียบเทียบ 2 กลุ่มโดยใช้การทดสอบ T-test ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent sample test) จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ของครูในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. การเปรียบเทียบมากกว่า 2 กลุ่มโดยใช้การทดสอบค่า F-test (One way ANOVA) จำแนกตามประสบการณ์การทำงานของครู

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบคำถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 ประกอบด้วย ผลของการวิเคราะห์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ เพื่อพิจารณา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ตามสภาพและลักษณะทางชีวสังคมต่างๆ การวิเคราะห์ใช้สถิติพื้นฐาน ความถี่ ร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 252 คน เมื่อจำแนกตาม ลักษณะชีวสังคม คือ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ขนาดโรงเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชาย 118 คน (ร้อยละ 46.80) เพศหญิง 134 คน (ร้อยละ 53.20) เป็นครูในโรงเรียน เขตคลองสามวา (ร้อยละ 100) ระดับการศึกษา พบว่า ระดับปริญญาตรี จำนวน 138 คน (ร้อยละ 54.80) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 114 คน (ร้อยละ 45.20) ประสบการณ์การทำงาน พบว่า มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี จำนวน 62 คน (ร้อยละ 24.60) มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี จำนวน 63 คน (ร้อยละ 25.00) มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปี จำนวน 127 คน (ร้อยละ 50.40) ขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 60 คน (ร้อยละ 23.81) โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 100 คน (ร้อยละ 39.68) และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 92 คน (ร้อยละ 36.51) ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสภาพและลักษณะชีวสังคม

สภาพและลักษณะชีวสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1) ชาย	118	46.80
2) หญิง	134	53.20
รวม	252	100.00
ระดับการศึกษา		
1) ปริญญาตรี	138	54.80
2) สูงกว่าปริญญาตรี	114	45.20
รวม	252	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
1) 1-5 ปี	62	24.60
2) 6-10 ปี	63	25.00
3) 11 ปีขึ้นไป	127	50.40
รวม	252	100.00
ขนาดโรงเรียน		
1) โรงเรียนขนาดเล็ก	60	23.81
2) โรงเรียนขนาดกลาง	100	39.68
3) โรงเรียนขนาดใหญ่	92	36.51
รวม	252	100.00

หมายเหตุ: n=252

ตอนที่ 2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร

มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนาการเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหาการเรียน และการส่งต่อนักเรียน

ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนาการเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหาการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.76$, $SD = 1.18$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.83-1.12 รองลงมา คือ

ด้านการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน ($M = 3.81$, $SD = 1.17$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อ ($M = 3.69$, $SD = 1.23$) ดังรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	N = 252		ระดับ
	M	SD	
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.83	1.12	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.71	1.20	มาก
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนาการเรียน	3.74	1.23	มาก
4. ด้านการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน	3.81	1.17	มาก
5. ด้านการส่งต่อ	3.69	1.23	มาก
รวมเฉลี่ย	3.76	1.18	มาก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา โดยหาค่าที (T-test: Independent sample test) จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยหาค่าความแปรปรวนทางเดียว F-test (One way ANOVA)

การวิเคราะห์กรณีกลุ่มเปรียบเทียบ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ โดยหาค่าที (T-test: Independent sample test) พบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยรวมครูที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มการเปรียบเทียบด้านเพศ พบว่า กลุ่มเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($M = 4.00$) สูงกว่ากลุ่มเพศชาย ($M = 3.77$) ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนเขตคลองสามวา
สังกัดกรุงเทพมหานครตามการรับรู้ของครู จำแนกตามเพศ โดยรวมและในแต่ละด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร	เพศ				t	p
	ชาย		หญิง			
	(n = 118)		(n = 134)			
	M	SD	M	SD		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.77	1.10	4.00	0.98	1.74*	0.05
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.61	1.17	3.84	1.15	1.60	0.53
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน และพัฒนานักเรียน	3.60	1.25	3.88	1.17	1.91	0.07
4. ด้านการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน	3.65	1.18	3.95	1.13	2.10	0.50
5. ด้านการส่งต่อ	3.54	1.21	3.83	1.22	1.90	0.76
รวม	3.63	1.17	3.90	1.12	1.87	0.17

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู
ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า ครูที่มีระดับ
การศึกษาต่างกัน มีการรับรู้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน ดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู
ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา
โดยรวมและในแต่ละด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ระดับการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = 138)		(n = 114)			
	M	SD	M	SD		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.86	1.14	3.93	1.10	0.53	0.41
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.72	1.23	3.76	1.16	0.29	0.07
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนา นักเรียน	3.69	1.26	3.83	1.20	0.90	0.17
4. ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน	3.72	1.19	3.93	1.14	1.45	0.26
5. ด้านการส่งต่อ	3.61	1.27	3.81	1.18	1.30	0.20
รวม	3.72	1.18	3.85	1.11	0.92	0.11

การเปรียบเทียบมากกว่า 2 กลุ่มโดยใช้การทดสอบค่า F-test (One way ANOVA)
จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานครตามการรับรู้ของครู จำแนกตามประสิทธิภาพ
ในการทำงาน พบว่า โดยรวมและในแต่ละด้าน ครูในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานที่แตกต่างกัน มีการรับรู้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ดังตาราง 6

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเขตคลองสามวา
สังกัดกรุงเทพมหานครตามการรับรู้ของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม
และในแต่ละด้าน

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	3.179	2	1.589	1.269	0.283
	ภายในกลุ่ม	311.977	249	1.253		
	รวม	315.156	251			
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.329	2	0.664	0.460	0.632
	ภายในกลุ่ม	359.405	249	1.443		
	รวม	360.734	251			
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียนและ พัฒนานักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.715	2	0.857	0.563	0.570
	ภายในกลุ่ม	378.943	249	1.522		
	รวม	380.657	251			
4. ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2.992	2	1.496	1.098	0.335
	ภายในกลุ่ม	339.330	249	1.363		
	รวม	342.322	251			
5. ด้านการส่งต่อ	ระหว่างกลุ่ม	0.861	2	0.431	0.283	0.754
	ภายในกลุ่ม	379.306	249	1.523		
	รวม	380.167	251			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.739	2	0.870	0.626	0.535
	ภายในกลุ่ม	345.683	249	1.388		
	รวม	347.422	251			

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ มีรายละเอียด ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานในการวิจัย

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีความแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สถิติทดสอบ T-test ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample Test) สำหรับ เปรียบเทียบ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัด กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา

สถิติทดสอบ F-test (One way ANOVA) สำหรับ เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนก ตามประสบการณ์ทำงาน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุด

ไปน้อยสุด ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก 4) ด้าน การป้องกันและการแก้ปัญหา 5) ด้านการส่งต่อ เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมา คือ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

2.1 ครูที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มการเปรียบเทียบด้านเพศ พบว่า กลุ่มเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.2 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2.3 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่ควรอภิปราย ดังนี้

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนาเด็ก ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อ ตามลำดับ อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างมาก โดยการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ ซึ่งมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักนำความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งเป็นการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีการประสานความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งภายใน

และภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชนและองค์กรต่าง ๆ เพื่อร่วมมือกัน พัฒนานักเรียนอย่างเต็มทีและเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิลา ขุนชำนาญ (2564) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่า ครูมีการรับรู้ต่อการบริหารจัดการ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ณัฏฐ์ บุญเต็มนิติกุล (2565) ได้ทำการวิจัยการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ พบว่า ครูมีการรับรู้ต่อการบริหารจัดการระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนเขต คลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีประเด็นอภิปราย ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล

จากการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู เป็นผู้นำในการประชุม วางแผนงาน โครงการ วิธีการ ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น การดำเนินการเก็บข้อมูลประวัติ ชั้นพื้นฐานในวัน มอบตัว ทุกระดับชั้นในทุกปีการศึกษา มีนโยบายให้ครูประจำชั้นเยี่ยมบ้านนักเรียน ทุกคนโดยมีการกำหนด ระยะเวลาและเครื่องมือที่ใช้อย่างเป็นระบบ ทำให้ได้รับข้อมูลของนักเรียน ถูกต้อง เพื่อช่วยให้ครูรู้จักนักเรียนมากขึ้นและนำข้อมูลมาใช้ในขั้นตอนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน วัดอุดมรังสี พบว่า 1) ครูมีการรับรู้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

จากการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียน อย่างเป็นระบบ ทำให้การปฏิบัติตามระบบคัดกรองนักเรียนเป็นไปอย่างสมบูรณ์ ข้อมูลนักเรียนที่ชัดเจนและผู้บริหาร ควรจัดให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมและแบ่งกลุ่มนักเรียน ตามความถนัด เพื่อสังเกตพฤติกรรมของ นักเรียนสามารถทำการแยกนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ได้อย่างเหมาะสมและ มีการส่งต่อข้อมูล นักเรียนเป็นรายบุคคลให้กับครูประจำชั้น เพื่อให้ครูได้รับข้อมูลของนักเรียน และสามารถคัดกรองนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิลา ขุนชำนาญ (2564)

ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่า ครูมีการรับรู้ต่อการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

จากการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร คณะครูในโรงเรียนได้จัดโครงการ กิจกรรมที่หลากหลาย ช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ซึ่งนักเรียนเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการจัดกระบวนการให้ผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานและได้รับการพัฒนาตนเอง ให้นักเรียนได้ภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นอีกทั้งยังค้นพบศักยภาพในตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณิศา เยี่ยมสิริวุฒิ (2563) ได้ศึกษาการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า มีดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน

จากการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร คณะครู และผู้ปกครอง นักเรียนร่วมกันวางแผนกำหนดเป้าหมายตั้งแต่ต้นปีการศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหามา เพื่อลดกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาให้น้อยลง ให้มีนักเรียนในกลุ่มปกติเพิ่มมากขึ้น และครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียน กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่ อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของนุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสาวยบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการส่งต่อ

จากการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร คณะครู และผู้ปกครอง มีการวางแผนการดำเนินงานด้านการส่งต่อ โดยมีการพิจารณานักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน มีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่ต้องได้รับการช่วยเหลือไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ัญลักษณ์ เอี่ยมเจริญ (2564) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

2.1 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มการเปรียบเทียบด้านเพศ พบว่า กลุ่มเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อาจเป็นเพราะว่า ครูเพศหญิงในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวนมากกว่าครูเพศชาย และมีความรับผิดชอบงานด้านครูประจำชั้นเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ครูเพศหญิงมีการรับรู้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มากกว่าครูเพศชาย ทั้งนี้ ครูเพศชายในแต่ละโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวนน้อย หากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จะมีครูเพศชายไม่เกินหนึ่งถึงสองคน ซึ่งครูเพศชายอาจมีภารกิจ เช่น ครูพลศึกษา ต้องนำนักเรียนไปแข่งขันกีฬาทั้งภายในและภายนอก ครูที่ดูแลอาคารสถานที่ หากมีงานหรือจัดกิจกรรมในโรงเรียนครูเพศชายส่วนใหญ่จะต้องไปช่วยจัดสถานที่ต่าง ๆ ดูแลความเรียบร้อย ดังนั้นผู้บริหารจึงควรมีนโยบายให้ครูทั้งเพศชายและเพศหญิง ในเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะมีการเข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเชื่อมโยงไปสู่การจัดกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้มีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับชวีญเนตร มูลทองจาด (2564) ได้ศึกษาการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับชวีญเนตร มูลทองจาด (2564) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี พบว่า จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สูงสุด ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการประสานงานที่ดีและระหว่างครูกับผู้ปกครอง เพื่อจะได้ดูแล ช่วยเหลือนักเรียนให้มีความสุขและสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ทั้งนี้ครูประจำชั้นมีการเก็บข้อมูล ประวัติขั้นพื้นฐานในวันมอบตัว มีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในการร่วมกิจกรรม และมีการดำเนิน กิจกรรมเยี่ยมบ้านที่ทำให้ครูรู้ถึงชีวิต สังคม ความเป็นอยู่ของนักเรียนแต่ละคน ทราบชีวิตความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียน โดยการพบปะสนทนากับผู้ปกครองนักเรียนเป็นการแลกเปลี่ยน ความรู้ความคิดเห็น รวมถึงเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผู้บริหาร มีการกำหนด นโยบายให้เหมาะสมสอดคล้อง กับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จัดกิจกรรมส่งเสริม ที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการ ของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามสนใจเต็มตามศักยภาพ เช่น การจัดตั้ง ชุมนุมดนตรี มีการให้ออกงานการแสดงผลงานสำคัญต่าง ๆ และยังเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้านมาให้ความรู้ ทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ หากิจกรรมที่ทำให้ใช้เวลาว่าง ให้เกิดประโยชน์ มีการประสานหน่วยงานภายนอก เช่น ครูแดร์ จากโครงการครูแดร์ (DRUG ABUSE RESISTANCE EDUCATION) โดยเป็นโครงการที่ประสานกำลังระหว่างตำรวจจากสถานีตำรวจเขต หนองแขม โรงเรียนวัดอุดมรังสี ครู ผู้ปกครอง และชุมชน เข้าแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ “ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด” อันเป็นแนวทางแก้ไขปัญหามีการขอความร่วมมือ จากหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ เช่น ฝ่ายพัฒนาชุมชนฯ เขตคลองสามวา ศูนย์สาธารณสุข 64 โดยมี นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ที่พร้อมช่วยเหลือในการส่งต่อ มีการติดตามผลและ สรุบบัณฑิต สารสนเทศอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณะ มีสุข และอานวย ทองโปร่ง (2566) ได้ศึกษาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและ รายด้าน พบว่า ไม่แตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร ครูและบุคลากรโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเหมือน ๆ กัน อาจเพราะผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคน ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเต็มที่และเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ญาณิศา เยี่ยมสิริวุฒิ (2563) ได้ทำการวิจัยการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญเนตร มุลทองจาด (2564) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครูทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก แต่ด้านการส่งต่อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเขตคลองสามวาสังกัดกรุงเทพมหานคร จึงควรมีการสร้างทำความเข้าใจ เรื่องการส่งต่อให้กับบุคลากรและผู้ปกครอง เพื่อดำเนินการส่งต่อนักเรียนได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการ เช่น การเข้ารับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชุมเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาของนักเรียนอย่างถูกต้องและเหมาะสม และควรมีการชี้แจงผู้ปกครองให้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการส่งต่อนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหา มีการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญหรือองค์กรภายนอกเพื่อให้มีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนได้ถูกต้องต่อไป

2. ผู้บริหารโรงเรียนในเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน มีทำการประเมินระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ แล้วนำผลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในเขตอื่น ๆ สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ควรมีการศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2551). คู่มือการสร้างคู่มือช่วยเหลือการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนสำหรับบุคลากร
สถานศึกษาและบุคลากรสาธารณสุข. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมสุขภาพจิต. (2554). คู่มือครูปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. ยูเรนัสอิมเมจ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544. องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กฤษณะ มีสุข, และอำนวยการ ทองโปรง. (2566). การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร
สถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก. วารสาร
การบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 3(2), 70-80.
- ขวัญเนตร มูลทองจาด. (2564). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี
[การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- ชัชวาล จำแนกภู. (2564). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
วัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
[วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา].
- ญาณิศา เยี่ยมสิริวุฒิ. (2563). การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 [สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์,
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่].
- ณัชภัค บุญเติมนิติกุล. (2565). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียน
เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัย
รามคำแหง].
- ติน ประชญาพฤทธิ. (2551). การบริหารการพัฒนา. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญลักษณ์ เอี่ยมเจริญ. (2564). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดจันทร์
ประดิษฐาราม สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา].
- ธาดา รัชกิจ. (2563). แนวคิดและทฤษฎีด้านการบริหารจัดการ. [https://th.hrnote.asia/
orgdevelopment/190419-management-concept/](https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/190419-management-concept/)
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. วี อินเทอร์เน็ต.

- นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์. (2564). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
ในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 [การค้นคว้าอิสระ
ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา].
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาสน์.
- ปรียาพร วงศอนุตโรจน์. (2546). การบริหารงานวิชาการ (พิมพ์ครั้งที่ 5). ศูนย์สื่อเสริม.
- พรศักดิ์ ผกากรอง. (2562). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี [การค้นคว้าอิสระ
ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี].
- พิมพ์ชนก สังข์สี. (2565). แนวทางการส่งเสริมการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์].
- แพรวพลอย พัฒนแสง. (2565). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2545). การจัดการคุณภาพ: จาก TQC ถึง TQM, ISO 9000
และการประกันคุณภาพ. บพิธ.
- วรภัทร ภูเจริญ. (2542). แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. พิมพ์ดีด.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 8).
ทิพย์วิสุทธิ.
- ศิวา ขุนชำนาญ. (2564). การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่].
- สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. (2559). คู่มืออบรมหลักสูตรวิทยาการระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเสี่ยง. สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). หลักการบริหารการศึกษา. ไทยร่มเกล้า.
- สัมมา ธนินธ์. (2560). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. โรง
พิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2567). ภาวะเศรษฐกิจรายไตรมาสและแนวโน้ม
เศรษฐกิจไทย. https://www.nesdc.go.th/more_news.php?cid=1034

- สำนักพัฒนาสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4*
(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6). สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2559). *คู่มือแนวทางการสร้างระบบดูแล
สภาวะทางใจของนักเรียนและครู*. ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Drucker, P. F. (1979). *Management: Tasks, Responsibility, Practices*. Pan Book.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2001). *Education and Administration Theory, Research, and
Practice* (6th ed.). McGraw Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ
อาจารย์ประจำวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา (กรุงเทพมหานคร)
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนารงค์
อาจารย์ประจำวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา (กรุงเทพมหานคร)
3. ดร.สิริพร บุญพา
ครูชำนาญการโรงเรียนวัดสุทธิสะอาด เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยท่านเป็นผู้ถูกคัดเลือกในการให้ข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาวิจัยขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง มา ณ โอกาสนี้
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนก ตามตัวแปรตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหา 5) ด้านการส่งต่อรวมทั้งสิ้น 40 ข้อ
3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่านและองค์กรของท่าน แต่จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานครและการนำมาใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา และสถานศึกษา ต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นางสาวกัญญาพัชร แจ่มเรือน

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู
ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดกรอกข้อมูลหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับท่าน

1. เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง
2. ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ 1) ปริญญาตรี ☐ 2) สูงกว่าปริญญาตรี
3. ประสบการณ์ในการทำงาน ☐ 1) 1-5 ปี ☐ 2) 6-10 ปี ☐ 3) 11 ปีขึ้นไป
4. ขนาดของโรงเรียนที่สังกัด ☐ 1) โรงเรียนขนาดเล็ก (โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1-400 คน)
☐ 2) โรงเรียนขนาดกลาง (โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 401-800 คน)
☐ 3) โรงเรียนขนาดใหญ่ (โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 801 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง: โปรดกรอกข้อมูลหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ของระดับความคิดเห็น
 ที่ตรงกับการรับรู้ของท่านมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็น ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการรับรู้ของครู อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการรับรู้ของครู อยู่ในระดับผลมาก
- 3 หมายถึง มีการรับรู้ของครู อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการรับรู้ของครู อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการรับรู้ของครู อยู่ในระดับน้อยที่สุด

**แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามการรับรู้ของครู
ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร**

.....

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ระดับการรับรู้				
	5	4	3	2	1
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ร่วมกันในการประชุม วางแผนงาน โครงการ วิธีการ ในการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล ทุกปีการศึกษา					
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ร่วมกันกำหนด เป้าหมายในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ร่วมกันวางแผนจัดทำ เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น ระเบียบสะสม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบเยี่ยมบ้าน เป็นต้น					
4. ครูประจำชั้นทุกชั้น ดำเนินการเกี่ยวกับการรู้จัก นักเรียนครบทุกคนตามคำสั่งมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ ดำเนินการในช่วง เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน ของทุกปี					
5. ครูมีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เพื่อวิเคราะห์นักเรียนรายบุคคล					
6. ครูมีการบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนทั้งใน และนอกชั้นเรียน					
7. ผู้บริหารดำเนินการกำกับติดตามตรวจสอบและ ประเมินผลการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็น รายบุคคลเป็นสารสนเทศของโรงเรียนเพื่อความสะดวก และความรวดเร็วในการช่วยเหลือนักเรียน					
8. ผู้บริหารดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาตามรายงาน การดำเนินงานเพื่อพัฒนาจุดที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป เมื่อสิ้นปีการศึกษา					

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ระดับการรับรู้				
	5	4	3	2	1
ด้านการคัดกรองนักเรียน					
1. ผู้บริหารเป็นผู้นำในการประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนงาน โครงการ วิธีการ ในการคัดกรองนักเรียนทุกคน ตั้งแต่ต้น ปีการศึกษา					
2. ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันวางแผนสร้างองค์ความรู้ ให้ครูมีความรู้และสามารถคัดกรองนักเรียนอย่างถูกต้อง					
3. ครูทุกคนมีความรู้สามารถคัดกรองนักเรียน ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาได้					
4. ครูประจำชั้นวางแผนการคัดกรองนักเรียนโดยใช้ข้อมูล เชิงลึกที่มีจากขั้นตอน 1 รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบกับแบบประเมิน SDQ ฉบับนักเรียนประเมิน ตนเองฉบับครู					
5. ครูประจำชั้นดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยใช้ เครื่องมือเป็น เช่น แบบประเมิน SDQ แบบบันทึกข้อมูล ด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ด้านการเรียน ด้านการสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านพฤติกรรม เป็นต้น					
6. ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันวางแผนนำผลที่ได้จาก การคัดกรองนักเรียนมาจัดทำสารสนเทศระดับสถานศึกษา และนำไปแก้ไขปัญหหรือส่งเสริมนักเรียนต่อไป					
7. ผู้บริหารและคณะครู ดำเนินการพัฒนาความรู้ตนเอง อย่างสม่ำเสมอโดยการเข้ารับการอบรมจากหน่วยงาน ต่างๆที่จัดขึ้นเพื่อให้มีความรู้และสามารถคัดกรองนักเรียน ได้อย่างถูกต้อง					
8. ผู้บริหาร ดำเนินการกำกับติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการวางแผนงาน โครงการ วิธีการ ในการคัดกรองนักเรียนครบทุกคน					

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ระดับการรับรู้				
	5	4	3	2	1
ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน					
1. ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันวางแผนกำหนดเป้าหมายของการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริม พัฒนานักเรียนตั้งแต่ต้นปีการศึกษา					
2. ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรมกิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพกิจกรรมส่งเสริมด้านการเรียนรู้กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียนทุกกลุ่ม					
3. นักเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุขและความภาคภูมิใจในตนเอง					
4. นักเรียนทุกคนมีการพัฒนาอย่างรอบด้าน เช่น มีสุขภาพกายและสุขนิสัยที่ดี มีพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสมมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นและมีบทบาทในการร่วมดูแลและพัฒนาโรงเรียนชุมชนและสังคมด้วยความเต็มใจ					
5. ครูมีเทคนิควิธีการที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เพื่อเพิ่มโอกาสในการพบปะพูดคุยสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียน					
6. ผู้บริหารดำเนินการกำกับติดตามตรวจสอบและประเมินผล การกำหนดเป้าหมาย การจัดกิจกรรม (ลดกลุ่มเสี่ยงให้น้อยลงให้มีนักเรียนในกลุ่มปกติเพิ่มมากขึ้น)					
7. ผู้บริหารดำเนินการ กำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การดำเนินการประชุมร่วมกัน เพื่อวางแผนโครงการวิธีการ ในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนที่หลากหลาย					
8. ผู้บริหารดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม					

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ระดับการรับรู้				
	5	4	3	2	1
ด้านการป้องกัน และการแก้ปัญหา					
1. ผู้บริหาร คณะครู และผู้ปกครอง นักเรียนร่วมกัน วางแผนกำหนดเป้าหมาย ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อลดกลุ่มเสี่ยงหรือ กลุ่มมีปัญหาให้น้อยลง ให้นี้นักเรียนในกลุ่มปกติ เพิ่มมากขึ้น					
2. ผู้บริหาร และคณะครู ร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา เป็นรายบุคคล เช่น กิจกรรมด้านการป้องกันยาเสพติด กิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา การจัดกิจกรรมซ่อมเสริม ด้านการเรียน เป็นต้น					
3. ผู้บริหาร และคณะครู ร่วมกันวางแผนกรณีที่ต้อง มีการแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อสื่อสารทำความเข้าใจกับ ผู้ปกครองในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหา					
4. ผู้บริหาร และคณะครู ร่วมกันวางแผนและกำหนด ให้มีครูแนะแนวหรือผู้ที่ทำหน้าที่แนะแนวโดยเฉพาะ สำหรับให้คำปรึกษานักเรียนเป็นรายกรณี					
5. ผู้บริหาร คณะครู และผู้ปกครอง นักเรียนร่วมกัน ดำเนินการกำหนดเป้าหมายในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเพื่อลดกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาให้น้อยลง ให้นี้นักเรียนในกลุ่มปกติเพิ่มมากขึ้น					
6. นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาได้รับการป้องกัน ช่วยเหลือแก้ไขให้มีพฤติกรรมดีขึ้น มากกว่าร้อยละ 80					
7. ครูมีทักษะการสื่อสารกับนักเรียน ผู้ปกครอง ให้เกิด ความเข้าใจกัน เพื่อช่วยกันป้องกัน และแก้ไขปัญหา					
8. มีครูแนะแนว หรือผู้ที่ทำหน้าที่แนะแนวโดยเฉพาะ สำหรับให้คำปรึกษานักเรียน เป็นรายกรณี					

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ระดับการรับรู้				
	5	4	3	2	1
ด้านการส่งต่อ					
1. ผู้บริหารและคณะครู ร่วมกันวางแผนกำหนดเป้าหมาย ในการดำเนินงานด้านการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา หรือมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นว่าต่อการช่วยเหลือ ตั้งแต่ ต้นปีการศึกษา					
2. ครูมีทักษะการสื่อสารทำความเข้าใจชี้แจงนักเรียน และผู้ปกครองถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ					
3. ครูมีการบันทึกการส่งต่อและการช่วยเหลือนักเรียน ให้กับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน					
4. ครูจัดให้มีการส่งต่อภายในเพื่อให้ปัญหาของนักเรียน ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น					
5. ครูได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายสหวิชาชีพหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากกว่าสามเครือข่ายขึ้นไป เพื่อการดูแลนักเรียนเฉพาะด้าน					
6. นักเรียนสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข					
7. ผู้บริหาร ดำเนินการ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินผลการส่งต่อของสถานศึกษา					
8. ผู้บริหาร ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาปฏิบัติงาน ตามแผนงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งต่อนักเรียน					

ภาคผนวก ค ผลการหาค่า IOC

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย (IOC)
สำหรับผู้เชี่ยวชาญพิจารณาประเมินและให้คำแนะนำแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู
ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ระดับมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. แบบสอบถามฉบับนี้ มุ่งตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของแบบสอบถามและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย
ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหา 5) ด้านการส่งต่อ รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ
4. ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัยหรือไม่ ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถาม โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องผลการประเมิน และให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติม

เกณฑ์การให้คะแนน

- +1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนี้มีข้อคำถามที่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อนี้มีคำถามที่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนี้มีข้อคำถามที่ไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวภิญญาพัชร แจ่มเรือน

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู
ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานครแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร 5 ด้านได้แก่ รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่านและองค์กรของท่าน แต่จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อ การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานครและการนำมาใช้ในการพัฒนาครูผู้สอนและสถานศึกษาต่อไปในอนาคต

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นางสาวกัญญาพัชร แจ่มเรือน
 นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู
ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดกรอกข้อมูลหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับท่าน

1. เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง
2. ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ 1) ปริญญาตรี ☐ 2) สูงกว่าปริญญาตรี
3. ประสบการณ์ในการทำงาน ☐ 1) 1-5 ปี ☐ 2) 6-10 ปี ☐ 3) 11 ปีขึ้นไป
4. ขนาดของโรงเรียนที่สังกัด ☐ 1) โรงเรียนขนาดเล็ก (โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1-400 คน)
☐ 2) โรงเรียนขนาดกลาง (โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 401-800 คน)
☐ 3) โรงเรียนขนาดใหญ่ (โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 801 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง: โปรดกรอกข้อมูลหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ของระดับความคิดเห็น
 ที่ตรงกับการรับรู้ของท่านมากที่สุด โดยมี ระดับความคิดเห็น ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการรับรู้ของครู อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการรับรู้ของครู อยู่ในระดับผลมาก
- 3 หมายถึง มีการรับรู้ของครู อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการรับรู้ของครู อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการรับรู้ของครู อยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู
ในโรงเรียนเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร

.....

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3			
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล						
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ร่วมกัน ในการประชุมวางแผนงาน โครงการ วิธีการ ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทุกปีการศึกษา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ร่วมกัน กำหนดเป้าหมายในการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ร่วมกัน วางแผนจัดทำเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น ระเบียบสะสม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบเยี่ยมบ้าน เป็นต้น	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
4. ครูประจำชั้นทุกชั้น ดำเนินการเกี่ยวกับ การรู้จักนักเรียนครบทุกคนตามคำสั่งมอบหมาย ให้ปฏิบัติหน้าที่ ดำเนินการในช่วง เดือน พฤษภาคม-มิถุนายน ของทุกปี	-1	+1	+1	+2	.67	ใช้ได้
5. ครูมีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เพื่อวิเคราะห์นักเรียนรายบุคคล	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
6. ครูมีการบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ทั้งในและนอกชั้นเรียน	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
7. ผู้บริหารดำเนินการกำกับติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการจัดเก็บข้อมูล นักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นสารสนเทศของ โรงเรียนเพื่อความสะดวกและความรวดเร็วในการ ช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3			
8. ผู้บริหารดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาตาม รายงานการดำเนินงานเพื่อพัฒนาจุดที่ควร บกพร่องให้ดีขึ้นต่อไปเมื่อสิ้นปีการศึกษา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
ด้านการคัดกรองนักเรียน						
1. ผู้บริหารเป็นผู้นำในการประชุมร่วมกัน เพื่อวางแผนงานโครงการ วิธีการ ในการคัดกรอง นักเรียนทุกคน ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
2. ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันวางแผนสร้าง องค์ความรู้ให้ครูมีความรู้และสามารถคัดกรอง นักเรียนอย่างถูกต้อง	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
3. ครูทุกคนมีความรู้สามารถคัดกรองนักเรียน ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาได้	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
4. ครูประจำชั้นวางแผนการคัดกรองนักเรียน โดยใช้ข้อมูลเชิงลึกที่มีจากขั้นตอน 1 รู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคลประกอบกับแบบประเมิน SDQ ฉบับนักเรียนประเมินตนเองฉบับครู	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
5. ครูประจำชั้นดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยใช้เครื่องมือเป็น เช่น แบบประเมิน SDQ แบบบันทึกข้อมูลด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ด้านการเรียน ด้านการสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านพฤติกรรม เป็นต้น	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
6. ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันวางแผนนำผล ที่ได้จากการคัดกรองนักเรียนมาจัดทำสารสนเทศ ระดับสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปัญหาหรือ ส่งเสริมนักเรียนต่อไป	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3			
7. ผู้บริหารและคณะครู ดำเนินการพัฒนา ความรู้ตนเองอย่างสม่ำเสมอโดยการเข้ารับ การอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น เพื่อให้ มีความรู้และสามารถคัดกรองนักเรียนได้อย่าง ถูกต้อง	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
8. ผู้บริหาร ดำเนินการกำกับติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการวางแผนงาน โครงการ วิธีการ ในการคัดกรองนักเรียนครบทุกคน	-1	+1	+1	+2	.67	ใช้ได้
ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน						
1. ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันวางแผนกำหนด เป้าหมายของการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริม พัฒนา นักเรียนตั้งแต่ต้นปีการศึกษา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
2. ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันวางแผนจัด กิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรมกิจกรรมส่งเสริม ด้านสุขภาพกิจกรรมส่งเสริมด้านการเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียน ทุกกลุ่ม	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
3. นักเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุข และความภาคภูมิใจในตนเอง	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
4. นักเรียนทุกคนมีการพัฒนาอย่างรอบด้าน เช่น มีสุขภาพกายและสุขนิสัยที่ดี มีพฤติกรรม การแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสม มีสัมพันธภาพที่ดี กับผู้อื่นและมีบทบาท ในการร่วมดูแลและพัฒนาโรงเรียนชุมชนและ สังคมด้วยความเต็มใจ	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
5. ครูมีเทคนิควิธีการที่หลากหลายในการจัด กิจกรรมโฮมรูมที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เพื่อเพิ่มโอกาสในการพบปะพูดคุยสร้าง ความคุ้นเคยระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียน	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3			
6. ผู้บริหารดำเนินการกำกับติดตามตรวจสอบ และประเมินผล การกำหนดเป้าหมาย การจัด กิจกรรม (ลดกลุ่มเสี่ยงให้น้อยลงให้นักเรียน ในกลุ่มปกติเพิ่มมากขึ้น)	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
7. ผู้บริหารดำเนิน การกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การดำเนินการประชุมร่วมกัน เพื่อวางแผนโครงการวิธีการในการส่งเสริมพัฒนา นักเรียนที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
8. ผู้บริหารดำเนินการปรับปรุงและพัฒนา ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
ด้านการป้องกัน และการแก้ปัญหา						
1. ผู้บริหาร คณะครู และผู้ปกครอง นักเรียน ร่วมกันวางแผนกำหนดเป้าหมาย ตั้งแต่ต้นปี การศึกษา ในการป้องกันและแก้ไขปัญา เพื่อลด กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาให้น้อยลงให้นักเรียน ในกลุ่มปกติเพิ่มมากขึ้น	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
2. ผู้บริหาร และคณะครู ร่วมกันวางแผนจัด กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญา ที่สอดคล้อง กับสภาพปัญหาเป็นรายบุคคล เช่น กิจกรรม ด้านการป้องกันยาเสพติดกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา การจัดกิจกรรมซ่อมเสริมด้านการเรียน เป็นต้น	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
3. ผู้บริหาร และคณะครู ร่วมกันวางแผนกรณี ที่ต้องมีการแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อสื่อสาร ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในการร่วมกันป้องกัน และแก้ไขปัญา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3			
4. ผู้บริหาร และคณะครู ร่วมกันวางแผน และกำหนดให้มีครูแนะแนวหรือผู้ที่ทำหน้าที่ แนะแนวโดยเฉพาะสำหรับให้คำปรึกษานักเรียน เป็นรายกรณี	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
5. ผู้บริหาร คณะครู และผู้ปกครอง นักเรียน ร่วมกันดำเนินการกำหนดเป้าหมายในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเพื่อลดกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่ม มีปัญหาให้น้อยลงให้นักเรียนในกลุ่มปกติ เพิ่มมากขึ้น	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
6. นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาได้รับ การป้องกันช่วยเหลือแก้ไขให้มีพฤติกรรมดีขึ้น มากกว่าร้อยละ 80	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
7. ครูมีทักษะการสื่อสารกับนักเรียน ผู้ปกครอง ให้เกิดความเข้าใจกัน เพื่อช่วยกันป้องกัน และ แก้ไขปัญหา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
8. มีครูแนะแนว หรือผู้ที่ทำหน้าที่แนะแนว โดยเฉพาะ สำหรับให้คำปรึกษานักเรียน เป็นราย กรณี	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
ด้านการส่งต่อ						
1. ผู้บริหารและคณะครู ร่วมกันวางแผนกำหนด เป้าหมายในการดำเนินงานด้านการส่งต่อนักเรียน ที่มีปัญหาหรือ มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นว่าต่อการ ช่วยเหลือ ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
2. ครูมีทักษะการสื่อสารทำความเข้าใจชี้แจง นักเรียนและผู้ปกครองถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
3. ครูมีการบันทึกการส่งต่อและการช่วยเหลือ นักเรียนให้กับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียน เขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3			
4. ครูจัดให้มีการส่งต่อภายในเพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
5. ครูได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายสหวิชาชีพหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากกว่าสามเครือข่ายขึ้นไปเพื่อการดูแลนักเรียนเฉพาะด้าน	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
6. นักเรียนสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
7. ผู้บริหาร ดำเนินการ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการส่งต่อของสถานศึกษา	+1	+1	-1	+2	.67	ใช้ได้
8. ผู้บริหาร ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งต่อนักเรียน	+1	-1	+1	+2	.67	ใช้ได้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ภิญญาพัชร แจ่มเรือน
วัน เดือน ปี เกิด	10 ตุลาคม 2536
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2561 ค.บ. (ภาษาอังกฤษ), มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (ในพระบรมราชูปถัมภ์), ปทุมธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	60 หมู่ 8 บ้านศิลาทอง ต.บึงพะไล อ.แก่งสนามนาง จ.นครราชสีมา 30440
ผลงานตีพิมพ์	ภิญญาพัชร แจ่มเรือน, และธารินทร์ รสานนท์. (2567). การบริหารระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเขตคลองสามวาสังกัดกรุงเทพมหานคร. Journal of Buddhist Education and Research, 10(4), 377-389.

